

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa. Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 381 P

Poznań, wtorek dnia 22 sierpnia 1933

Rok XXVIII

Poznań, 21 sierpnia.

Żydzi tutejsi a Polska

W numerze niedzielnym przytoczyliśmy na tem miejscu skargi Żydów na społeczeństwo francuskie z powodu jego „bardzo ostrożnej gościnności” wobec elementu żydowskiego, napływającego z Niemiec do francuskiego pogranicza, szczególnie do Alzacji. Przeciwwstawiliśmy realizm gospodarczy liberalnych Francuzów naiwności tych Polaków, którym 10 proc. ludności żydowskiej w państwie naszym widocznie jeszcze nie wystarcza, skoro tak szeroko otwierają ramiona Żydom, opuszczając Niemcy, a „uszcześliwiając” sobą Polskę, i skoro tak triumfują z powodu tego, że Żydzi obecnie, zwalczając Niemcy, „rączą” objawiać wielkie uznanie, a nawet entuzjazm dla Polski.

Charakterystyczny do tego tematu przyczynek stanowi niedzielny zjazd Centralnego Związku Rzemieślników Żydów w Polsce. Zaczął się on pochodem przez ulice stolicy, a obrady zagał b. poseł żydowski Rasner, który podkreślił, że w Niemczech doszedł do władzy Hitler, „wróg i ciemniejszy narodu żydowskiego, który też szykuje napad na granice Polski”. Żydzi, obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, powinni przeto „ramię przy ramieniu stanąć z narodem polskim w szeregach do walki ze wspólnym wrogiem”. „Musimy — wołał przywódca Żydów — zorganizować się przeciwko niebezpiecznemu wrogowi. Ani jeden grosz nasz nie może wpłynąć do Niemiec za surowce, maszyny i t. p. Trzeźwo zdajemy sobie sprawę, że to, co pochodzi z Niemiec, jest umaczane w krwi żydowskiej. Pieniądze, jakibyśmy wydawali za wyroby niemieckie, mogą wrócić w postaci armat i trujących gazów itd.”

Wysłano następnie depesze hołdownicze do Prezydenta Rzeczypospolitej i min. Piłsudskiego. Przemawiali przedstawiciele władz, z ramienia rzemiosła „sanacyjnego” senator B. B. Wiechowicz i poseł B. B. Idzikowski.

Krakowski „Il. Kurjer Codz.” i inne pisma „sanacyjne” przynoszą tę wiadomość z radością, tłustym drukiem.

Uważamy oczywiście za rzecz zrozumiałą, że Żydzi tutejsi rewanzują się Hitlerowi za swoich ziomeków. To ich rzecz, ich prawo. Ale Polacy powinni rozumieć, że chodzi tu o czysto żydowskie pobudki, a że sprawa polska jest do nich przez Żydów tylko przyczepiona, przyszyta na tak długo, jak to się będzie Żydom podobało, t. zn. dopóki tego będzie wymagał interes żydowski. Polacy winni nie zapominać ani na chwilę, że Żydzi, będący obywatelami Rzeczypospolitej Polskiej, teraz dopiero, gdy Hitler uderzył w Żydów w Niemczech, przypomniał sobie Polskę. A i teraz jeszcze fałszują prawdę, gdy ją tak przedstawiają, jakoby ręce po ziemię polską wyciągały Niemcy tylko hitlerowskie, podczas kiedy każde dziecko polskie wie, że w tych pożądanich solidarny jest cały naród niemiecki bez różnicy przekonań politycznych czy spo-

Dzisiaj otwarto w Warszawie międzynarodowy kongres historyków

Uroczyste przemówienia wstępne — Obrady kongresu

Warszawa, 21. 8. (Tel. wł.) Dzisiaj o godzinie dwunastej w południe odbyło się w Politechnice uroczyste otwarcie VII międzynarodowego Kongresu Historyków. Reprezentowane jest około 40 państw przez kilkuset delegatów. Aulę Politechniki, przybraną w zieleni i w chorągwie, zapełniły szczerze uczestnicy i goście. Przybył Prezydent Rzplitej. Balkony zajęła publiczność, zgromadzona w ogromnej liczbie. Gmach Politechniki został udekorowany zielenią i sztandarami wszystkich narodowości, biorących udział w Kongresie.

Uroczyste przemówienie wstępne wygłosił prezes Komitetu Organizacyjnego, profesor Un. Poznańskiego dr. Bronisław Dembiński. Kongres otworzył następnie premier Jędrzejewicz jako minister oświecenia publicznego, poczem zaczęli zabierać głos delegaci poszczególnych państw.

Warszawa, 21. 8. (Tel. wł.) Przemówienie inauguracyjne wygłosił prof. dr. Bronisław Dembiński w języku polskim, francuskim, włoskim i niemieckim. Następnie zaczęli przemawiać delegaci poszczególnych państw, poczem przystąpiono do wyboru sekretarzy generalnych kongresu.

Warszawa, 21. 8. (Tel. wł.) W tej chwili rozpoczynają się trzy inauguracyjne referaty Kongresu. Pierwszy przemawia prof. Charles Diehl z Paryża na temat „O problemach aktualnych historii bizantyjskiej”, drugi zabierze głos Mikołaj Jorga, historyk rumuński i mąż stanu mówiąc „O pochodzeniu i rozwoju idei narodowej w Europie południowo-wschodniej”, wreszcie profesor U. J. dr. Stanisław Kutrzeba, sekretarz generalny Akademii Umiejętności wygłosi odczyt na temat „O zagadnieniu władzy i

wolności w historii państw europejskich od średniowiecza do epoki współczesnej”.

Po referatach zamknięte będzie

posiedzenie plenarne i o g. 15,30 rozpoczyna się obrady w 8 sekcjach Kongresu. Na dzisiaj przewidzianych jest 21 referatów.

Porozumienie polsko-gdańskie

Prezydium gdańskiej izby gospodarczej o współpracy z Polską

Gdańsk, 21. 8. (PAT.) Według wiadomości z kół oficjalnych rokowania w sprawie przeprowadzenia polsko-gdańskiego porozumienia z dn. 5 bm. będą narazie przeprowadzone nadal w Gdańsku w dn. 23 b. m. w podkomisji, wyłonionej dla opracowania materiału statystycznego. Następnie plenarne posiedzenie odbędzie się 28 b. m. w Warszawie.

Gdańsk, 21. 8. (PAT.) Jak donosi prasa, prezydium prowizorycznej głównej izby gospodarczej w osobach pp.

Schnee i Schimmla złożyło dziś w zastępstwie komisarza generalnego p. radcy Lalickiemu wizytę, wyrażając przy tem swą wolę szczerzej współpracy z polskimi czynnikami rządowymi i gospodarczymi.

Prezydium spodziewa się, że ze strony Polski ujawniona będzie ta sama wola. Radca Lalicki odpowiedział, iż rząd polski ożywiony jest tą samą wolą współpracy z powołanymi czytelnikami gospodarczymi wolnego miasta Gdańska.

Otwarcie niemieckich targów wschodnich w Królewcu

Mowa ministra gospodarki Rzeszy o odbudowie gospodarki niemieckiego na wschodzie Europy

Berlin, 21. 8. (PAT.) Wczoraj odbyło się w Królewcu uroczyste otwarcie niemieckich targów wschodnich, w obecności przedstawicieli rządu Rzeszy, korpusu dyplomatycznego, Reichswehry i władz cywilnych.

Minister gospodarki Rzeszy Schmidt w mowie swej podkreślił, że targi mają na celu stworzenie stosunków gospodarczych między Niemcami a sąsiadującymi krajami na wschodzie. Rząd Rzeszy przykładą specjalną wa-

gę do rozwoju swego handlu zagranicznego, odbudowy gospodarstwa w Niemczech i na całym wschodzie Europy. Minister dał wyraz nadziei, że targi królewickie przyczynią się do unormowania stosunków gospodarczych narodów wschodniej Europy.

Następnie zabrał głos nadprezydent prowincji Koch, wspominając o misji narodu niemieckiego na wschodnich terenach Europy. Mówca podkreślił, że Niemcy nie żywią imperjalistycznych dążeń w zakresie życia gospodarczego, domagają się tylko tego, do czego naród ma oczywiście prawo.

Mówca wyraził w końcu nadzieję, że królewickie targi przyczynią się do dobrobytu w państwach Europy wschodniej i do odprężenia sytuacji politycznej.

Polacy amerykańscy wracają do domu

Gdynia, 21. 8. (Tel. wł.) Wczoraj o godz. 16 wypłynął stąd do Ameryki północnej statek „Pułaski” z 540 pasażerami. Większość podróżnych stanowią Polacy amerykańscy, którzy po krótszej lub dłuższej bytności w Polsce wracają do kraju. Na powrót do Stanów Zjednoczonych zdecydowali się nawet ci, którzy przyjechali ze stanowym zamiarem pozostania w „starym kraju”. Oświadczają, iż w żaden sposób nie mogliby się przyzwyczaić do stosunków, które stwierdzili w Polsce, tak w dziedzinie politycznej, jak i gospodarczej. W rezultacie więc wracają do tych Stanów Zjednoczonych, o których „nędzy” tak chętnie i szeroko rozpisywają się obecnie „sanacyjne” dzienniki.

Statkiem „Pułaski” pojechali do Ameryki m. i. p. Dworakowa z wycieczką młodzieży Związku Narodowego i p. Stanisław Luter, który przed kilku tygodniami przywiózł do Polski wycieczkę sokółów amerykańskich. Wraca również na placówkę, do Nowego Jorku, konsul generalny p. dr. Marchlewski. S. B.

Kłopoty nowego rządu kubańskiego

Pożyczka amerykańska na bieżące długi Kuby

Havana 21. 8. (PAT.) Prezydent republiki Céspedes zwrócił się do prezydenta Roosevelta z prośbą o wystanie komisji gospodarczo-finansowej, która by się zajęła reorganizacją finansów kubańskich i opracowaniem planu odbudowy źródeł gospodarczych Kuby.

Ambasador Stanów Zjednoczonych Welles odbył z sekretarzem skarbu konferencję na temat pożyczki dla Kuby celem uregulowania długów bieżących.

lecznych. Tylko przeciw pożądanym hitlerowskich Niemiec, z powodu hitlerowskiego tępienia Żydów w Niemczech, gotowi Żydzi, obywatele państwa polskiego, „stanać z narodem polskim ramieniem przy ramieniu w szeregach do walki ze wspólnym wrogiem”. Jako dwie równe potencje obok siebie: Żydzi tutejsi i naród polski... I to warunkowo, póki w Niemczech jest Hitler i Hitler Żydów gnębi... Pozatem wobec państwa polskiego i jego granic Żydzi tutejsi nie poczuwają się widocznie do żadnych obowiązków...

Olbrzymia, trzeźwo myśląca większość Polaków nigdy się pod tym względem nie oddawała złudzeniu. Zresztą

Sytuacja polityczna na Kubie jest w dalszym ciągu skomplikowana. Prezydent polecił trzem członkom gabinetu wszcząć rokowania ze strajkującymi oraz z towarzyszami żeglugi.

Londyn, 21. 8. (Tel. wł.) Jak donoszą z Hawany powiesił się w więzieniu były prezydent policji na Kubie, za rządów zbiegłego prezydenta Machado. Tlum porwał z celi więziennej zwłoki samobójcy i wywiesił na widok publiczny, poczem spalono je na stosie, wśród wrogich okrzyków.

rok 1920 potwierdził dostatecznie słuszność tego trzeźwego poglądu. Ale jest mniejszość zaślepiona, która prawdy rozumieć nie chce i dla przejściowych utylitarnych korzyści otwiera napływowi żydowskiemu ramiona wśród radosnego pienia. Jak na tym napływie i związanej z nim „sympatji” Żydów Polska rzekomo doskonale wychodzi.

A my uważamy zalew żydowski za największe wewnętrzne zło Polski i za Polski największe, wręcz groźne niebezpieczeństwo wewnętrzne. Między nami a obozem „sanacyjnym” istnieje pod tym względem przepaść krańcowo przeciwnych poglądów.

Rzeczy widziane z Rzymu

Po interwencji mocarstw w Berlinie — Zwycięzcy Atlantyku pod łukiem Konstancyna

(Korespondencja własna „Kurjera Poznańskiego”).

Rzym, 19 sierpnia.

Fakty są znane. Mimo przyrzeczeń danych ambasadorowi włoskiemu propaganda hitlerowska przeciwko Austrii powtórzyła się. Dr. Habicht wygłosił znowu przez radio mowę przeciwko rządowi Dollfussa. Świat się zapytuje, czy był to odosobniony wybrzydki niedyscypliny, czy też niezmienny system niemiecki. Tymczasem dalsze wypadki pograniczne, jakie się ciągle odgrywają, są dostatecznie wymowne. Kto jak kto, ale Rzym, mógł mieć powód do niezadowolenia, po tem co się stało, a przynajmniej do zmarszczenia brwi. Berlin zakpił sobie nietylko z interwencji francusko-angielskiej, ale i z włoskiego „przyjacielskiego kroku”. Autorytet Rzymu w świetle paktu czterech, co tak triumfalnie podkreślano, bynajmniej nie wyszedł wzmocniony. A warto uświadomić sobie to, co tu pisano bezpośrednio po interwencji w Berlinie na temat sukcesu, jaki odniosła dyplomacja włoska. Niczem triumf Balba.

Przedewszystkiem charakterystyczne, że ani słowa krytyki nie wypowiedziano pod adresem Berlina, który bądź co bądź narusza zobowiązania międzynarodowe i bezpośrednio godzi w interesy Włoch, a natomiast porządnie zmoralizowano Paryż i Londyn za interwencję, bo, zdaniem tutejszych sfer, po zawarciu paktu czterech sama procedura interwencji była niezrozumiała! Pakt czterech wyklucza bowiem interwencję za pomocą not dyplomatycznych i t. d. W jego łonie „niema państw pilnujących i pilnowanych” („Tribuna”). Francja i Anglia powinny być postąpić tak, jak postąpiły Włochy. A jak się one zachowały? Interwenowały również i to podwójnie: raz Mussolini osobiście wobec Papena jeszcze w lipcu, a potem przez ambasade w Berlinie... „po przyjacielsku”. Francja i Anglia uczyniły zaś to oschle i urzędowo. I mimo wszystko dr. Habicht dalej swoje, a incydenty pograniczne też nie ustają. Czy można choć na chwilę wątpić, że propaganda zostanie poniechana przy pomocy tylu innych środków i wobec organizacji jawnej i tajnej, jaką hitlerizm posiada na gruncie Austrii?

Incident powyższy uwydatnił jeszcze bardziej niż to miało miejsce dotąd, że Włochy prowadzą w istocie bardzo zręczną grę. Będąc same przedewszystkiem zainteresowane w tem, by Berlin nie położył ręki na Wiedniu, występują jako moderator silnych metod Paryża i Londynu i jako naturalny opiekun i przyjaciel rewindykacji niemieckich wszędzie, tylko nie w Austrii. Położenie dla gry włoskiej, zarówno w stosunku do mocarstw, jak do Berlina, jest wyjątkowo pomyślne. Pytanie tylko, jak długo to potrwa. Nie mniej ważnym jest też fakt, że Anglia coraz więcej zaniepokojona przyipywem fali niemieckiej na wszystkich polach, wyszła z obojętności i jest zmuszona coraz czynniej zajmować się problemami polityki europejskiej. Opinia angielska coraz więcej czuje się nieswojo wobec pogłosek, że Berlin zamierza poruszyć sprawę powrotu kolonii, między in. Tanganyiki.

Aresztowania narodowców w Częstochowie

W sobotę dokonano masowych aresztowań wśród narodowców w Częstochowie. Między innymi aresztowany został redaktor „Gazety Częstochowskiej” i wiceprezes Stronnictwa Narodowego w Częstochowie, p. Stefan Niebudek.

Aresztowania i rewizje przeprowadzane były w piątek oraz w nocy z piątku na sobotę. Ogółem aresztowano kilkadziesiąt osób.

W sprawie tej agencja PAT donosi urzędowo:

Częstochowa, (PAT). W związku z akcją antyżydowską, która w ostatnich dniach wyraziła się między innymi w formie niszczenia towarów kupców żydowskich na rynku oraz zamachem na życie współpracownika pisma „Słowo Częstochowskie” Altmana, władze bezpieczeństwa publicznego w porozumieniu z władzami prokuratorskimi przeprowadziły aresztowania wśród działaczy, rekrutujących się ze Stronnictwa Narodowego i organizacji młodych. Lokal Stronnictwa Narodowego opieczątowano.

Balbo i jego towarzysze przeszli w dobrze zasłużonym triumfie pod łukiem Konstancyna. Rzym Mussoliniego, wznawiając starożytną tradycję, oddał im taki sam hołd, jaki spotykał wodzów i legiony rzymskie po zwycięskiej wyprawie. „Droga imperjalna”, którą kroczył legion dzielnych lotników wśród rozentuzjasmowanych tłumów, rzucających im kwiaty i gałązki lauru pod stopy, przestała być tylko symbolem i odnalazła tym razem w istocie swój sens i swoje właściwe przeznaczenie. Złoty kolumn starożytnych zdawały się powstawać z zaklęcia wie-

Zbrojenie się Niemiec zachętą do rozbrajania się innych

Do dziwnych wniosków w sprawie rozbrojenia, w obliczu Niemiec hitlerowskich, dochodzą niektórzy politycy i dziennikarze lewicowo-pacyfistyczni we Francji, jak p. Jacques Kayser („La République”):

„Rzecz w tem, dla Francji, czy korzystniejsze dla niej i dla pokoju jest istnienie, czy brak międzynarodowej umowy o rozbrojeniu. Brak umowy pociągałby za sobą wyścig zbrojeń, bo pozostawiłby wszystkim państwom całkowitą swobodę, a niektórzy napewno by jej nadużyli. Przeciwnie, istnienie umowy należałoby na wszystkich obowiązkach, a gdyby jakieś państwo chciało się od tego uchylić, zespół ogólny musiałby wymagać zaniechania takich wyłamywań się i wystąpić przeciw temu.

„Nacjonaliści przeciwstawiają takiemu rozumowaniu wieczne swe powoływanie się na stan Niemiec oraz na nicosie załatwień międzynarodowych. Ale, jeśli się ma mieć do załatwień międzynarodowych, trzeba żądać wzmocnienia siły francuskiej, co prowadzi do odosobnienia dyplomatycznego i do wyścigu ku przewadze, dalekiego od pokojowości. Jeśli zaś, przyjmując w zasadzie załatwienia międzynarodowe, zaniecha się ich tymczasowo, ze względu na zdarzenia niemieckie, dochodzi się do równie nieszczęsnych wyników.

„Francja słusznie skupiła wszystkie swe żądania w zakresie bezpieczeństwa na kontroli. Słusznie uzależ-

nia ona swe rozbrojenie od lojalnego funkcjonowania kontroli. Ale na to, by kontrola mogła funkcjonować z pożytkiem we wszystkich krajach, trzeba, by w każdym z nich istniała podstawa kontroli, tj. zobowiązania.

„Rojenia, zawołają, bo czyż zapomina się o tem, co się dzieje w Niemczech, w zakresie przygotowania szerszych rzesz i zbrojeń tajnych?

„Przypuśćmy, że Niemcy uzbroili się ponownie. Czyż ma się przyjąć zasadę swobody, która dla Niemiec byłaby rozgrzeszeniem i zwycięstwem? Czyż nie jest lepiej podpisać umowę, która nałoży kontrolę, a której stosowanie doprowadzi albo do ukrócenia wyłamań się, albo do odosobnienia Rzeszy Hitlera? Wobec Niemiec rozbrojonych było rozbrojenie innych o obowiązkiem moralnym. Wobec Niemiec, zbrojących się ponownie, pozostaje rozbrojenie nadal obowiązkiem moralnym, ale staje się nadto koniecznością dla obrony narodu i pokoju...”

P. Jacques Kayser widocznie roi na jawie. Skądże to rozbrajanie się ma być nadal obowiązkiem moralnym, mimo zbrojenia się Niemiec? Jakżeż to wobec zbrojenia się Niemiec rozbrajanie się innych ma być obroną? Nic dziwnego, że na wywody te w innych pismach francuskich, np. w uwagach p. Bernusa w „Journal des Débats” zapytano, czy jest się wśród ludzi zdrowych, czy w domu obłąkanych.

S. M.

Wielkie zebranie narodowe w Swarzędzu

W niedzielę 20 bm. odbyło się w Swarzędzu w sali Hotelu Polskiego wielkie publiczne zebranie Stronnictwa Narodowego i Związku Młodych Narodowców, pod przewodnictwem prezesa koła miejskiego Stronnictwa p. Michała Pieczyńskiego i przy udziale 300 osób. — Pierwszy referat na temat aktualnych zagadnień politycznych i gospodarczych wygłosił red. A. Trella. Jako drugi mówił delegat Z. M. N. p. Kordylewski z Poznania, uwypuklając w swoim referacie zagadnienia, interesujące młode pokolenie. Głęboko opracowany referat, poświęcony kwestji żydowskiej, wygłosił prezes powiatowy Stronnictwa, p. dr. Piotrowski. Zgromadzeni przyjmowali wszystkich mówców z entuzjazmem, oklaskując żywo i silnie akcentowane momenty antysanacyjne i antyżydowskie referatów.

W dyskusji, która była bardzo interesująca, przemawiali przedstawiciele wszystkich warstw społecznych. Wszyscy oni podkreślali solidarność z obozem narodowym i przyrzekli wzmoczoną działalność organizacyjną. Na zakończenie wznoszono okrzyki na rzecz obozu narodowego i jego przywódców z Romanem Dmowskim na czele.

Z pobytu katolików francuskich w Polsce

W dniu dzisiejszym odwiedzili naszą redakcję w towarzystwie b. posłanki na Sejm p. Ładziny kierownicy „podróży przyjaźni” katolików francuskich, a mianowicie prezes stowarzyszenia p. Zamański oraz dyrektor i kapelan „podróży przyjaźni” O. Dassonville.

Wybitni goście, przyjęci przez posła R. Piestrzyńskiego, wyrażali się w rozmowie ze szczerem podziwem o Polsce, stwierdzając, że wywoła z niej bardzo silne wrażenie. Uderzyła ich oczywiście szczególnie głęboka religijność ludu polskiego, którą mogli zaobserwować w dniu 15 sierpnia w Częstochowie oraz w dniu wczorajszym w Gnieźnie. Zauważyli poza tem z radością, że przyjaźń dla Francji w Polsce jest bardzo silna, że wszędzie spotykali się ze spontanicznymi objawami serdeczności, co jest najlepszym dowodem, że sojusz polsko-francuski nie jest wyrazem kombinacji dyplomatycznych, ale że jest głęboko zakorzeniony w społeczeństwie obu krajów.

Mówiąc o polityce francuskiej, prezes Zamański dowodził, że polityka ta, mając na oku cele ogólne, i opierając się na pewnych ogólnych założeniach i systemach, nie zaniedbuje i nie zaniedba nigdy polityki swoich sojuszców. Zresztą naród francuski nie pozwoliłby na prowadzenie polityki, która by sprzeniewierzyła się sojuszowi z Polską.

Zarówno prezes Zamański jak i O. Dassonville podkreślali spokój i poczucie bezpieczeństwa, jakie panuje w narodzie polskim wobec komplikacji międzynarodowych. Polska, według ich zdania, sprawia wrażenie kraju spokojnego, liczącego się jednak z wszelkimi możliwościami. Nadzieje ogólne wycieczki nie zostały zawiedzione, gdyż widok Polski przeszedł wszelkie oczekiwania uczestników podróży. O. Dassonville opowiadał, że Polska sprawia zupełnie inne wrażenie, niż na słabych filmach propagandowych, jakie pokazują cudzoziemcom w Paryżu.

Niewątpliwie pierwsza ta wycieczka, o charakterze również religijnym, katolików francuskich do Polski przyczyni się do zacieśnienia węzłów przyjaźni polsko-francuskiej i będzie nowym cementem, łączącym oba kraje.

Z papieskiego instytutu „Utriusque juris”

Na październik 1934 r. Papieski Instytut „Utriusque juris” zwołuje międzynarodowy kongres prawa, na który rozesłano już zaproszenia do 54 narodów. Oficjalnym językiem kongresu będzie język łaciński, pozatem jednak dopuszczona zostanie do obrad języki francuski, angielski, hiszpański i niemiecki. Przewidywana jest obecność około tysiąca delegatów.

Są to spostrzeżenia równie proste jak trafne i odsłaniające odpowiedzialność za udawanie, że nie widzi się, ku czemu to idzie.

Żydz się zbroją

„Moment” w depeszy Z. A. T. z Paryża donosi o utworzeniu „komitetu do obrony praw żydowskich w Europie środkowej i wschodniej...”

Zadania komitetu informacja ujmuje ściślej w ten sposób:

„Celem komitetu jest obrona ludności żydowskiej i osób pochodzenia żydowskiego, których prawa są gwałcone. Komitet będzie zwalczał również propagandę przeciwydowską i będzie dążył do udzielenia materialnej pomocy ofiarom przesładowań. Będzie on również popierał współpracę gospodarczą między ludnością żydowską w Europie wschodniej i we Francji...”

W skład komitetu wchodzi oficjalnie, jako Francuzi: Anatol de Monzie, min. oświaty; Raymond Patenôtre, min. gospodarki; byli ministrowie — Pierre Flandin, Justin Codard, Emil Roche, wiceprzewodniczący partji radykalnej (u steru rządu). Wśród członków narodowości żydowskiej: Robert Rotszyl, Sylvin Levy, przew. „All. Israélite”, Lejb Mockin, prezes „Komitetu delegacji żydowskich”, Chaim Sliosberg, b. adwokat z Petersburga.

„Są czynione przygotowania do utworzenia podobnych komitetów w Londynie i Nowym Jorku.

Słowem: Żydz zbroją się do walki z narodami rdzennymi.

Austria i Gdańsk

Zwrócenie się Anglii i Francji do rządu niemieckiego w sprawie naruszenia przez Niemcy niezaleźności Austrii i słabe powodzenie tego kroku skłania p. Pierre Bernus do takich uwag w „Journal des Débats”:

„Być może, ale i to nie jest pewne, że dla uspienia przez jakiś czas zagranicy, która tak skora jest do uspakajania się, ograniczyć się liczbę niemieckich wypadków powietrznych, bo Hitler, pokazał już, że w razie potrzeby umie być taktikiem.

„O tej taktyce dobre pojęcie daje w świetle swej książki o Niemcach Hitlera p. H. F. Armstrong, kierownik pisma amerykańskiego „Foreign Affairs”, który wrócił z podróży do Niemiec.

„Gdy p. Armstrong był w Gdańsku po objęciu rządów przez nacjonalistycznych, widząc, że zachowują się oni poprawnie wobec Polaków, zapytał o to przewodniczący ich p. R. Forster’a, który mu powiedział:

„Będziemy poprosto trzymali Gdańsk w ręku dla Hitler’a, tak aby wcielenie do Rzeszy mogło się odbyć, gdy tylko da on znak.”

P. Armstrong wysnuwa stąd taki wniosek:

„Innymi słowy, w Gdańsku jak w Austrii, plan Hitlera zmierza do tego, by zagarnąć władzę, podnieść lub uspakajając ludność, zależnie od własnych projektów, drażnić lub upewniać przeciwników zagranicznych, wedle tego, czego, będą wymagały inne konieczności jego polityki, a wreszcie czekać na godzinę, gdy będzie można wystąpić stanowczo przeciw Polsce, gdy „korytarz” będzie można usunąć, gdy, wedle własnych słów Hitlera, nanowo będą Niemcy całkowite, tj. Pangermania.

„Aby to zastosować do sprawy austriackiej, wystarczy zastąpić wyrazy: Gdańsk lub Polska wyrazem: Austria.”

Nowy kurs kandydatów Z. M. N.

rozpoczyna się w wtorek, 22 sierpnia 1933 r. o godz. 20 wieczorem w sali Stronnictwa Narodowego.

Zgłoszenia przyjmuje się w sekretariacie Z. M. N. codziennie od godz. 12 do 13 oraz od 20 do 21.

Uroczystości ku czci Sobieskiego w Piekarach

Złot S. M. P. z udziałem Orła czechosłowackiego i Sokolów polskich

Piekary Wielkie, 21. 8. (PAT.) W sobotę odbyło się w Piekarach Wielkich uroczyste otwarcie ogólnopolskiego zlotu Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej męskiej, w którym uczestniczyło ponad 5000 osób. Uroczystą mszę św. odprawił ks. biskup śląski Adamski. W dalszym ciągu odbyły się obrady w sekcjach. W czasie obrad wygłoszono dwa referaty p. t. „Sobieski — Rycerz Chrystusowy” i „Sobieski — Wielki Syn Polski”.

Piekary Wielkie, 21. 8. (Tel. wł.) W niedzielnej uroczystości, której punktem kulminacyjnym było odsłonięcie tablicy pamiątkowej ku czci króla Jana III Sobieskiego u wejścia głównego kościoła parafjalnego w Wielkich Piekarach, wzięło udział około 100.000 osób ze Śląska i całej Polski. Uroczystość rozpoczęła się o godz. 10 mszą św., odprawioną w kościele

kalwaryjskim przez ks. biskupa Adamskiego przed ołtarzem z cudownym obrazem Matki Boskiej Piekarskiej, przed którym 250 lat temu Sobieski modlił się, ciągnąc z wojskiem polskim na Wiedeń. Piękne kazanie patryjotyczne wygłosił biskup polowy ks. Gawlina. Po mszy św. wielotysięczny tłum, wśród którego były szeregi S. M. P. z całej Polski, zastępy sokole, ludność Śląska w barwnych swych strojach, odśpiewał w skupieniu hymn narodowy: „Boże coś Polskę”.

Odsłonięcia tablicy dokonał wojewoda Śląski, poczem odbyła się wielka defilada, w której kroczyły oddziały S. M. P., kilkuset członków „Orła” czechosłowackiego, Sokoli, powstańcy Śląscy, oddziały młodzieży Śląskiej w strojach ludowych. Na końcu kroczył oddział górników Śląskich.

Aresztowania wśród narodowców w Częstochowie

W związku z aresztowaniami w Częstochowie otrzymaliśmy w ostatniej chwili następujące szczegóły:

Warszawa, 21. 8. (Tel. wł.) Zajścia w Częstochowie rozpoczęły się już we wtorek w dniu Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny. Na olbrzymim zjazd pielgrzymów Żydzi częstochowscy przygotowali się do wzmoczonego ruchu handlowego. W dniu święta doszło do drobnych zajść, podczas których na placu przed Jasną Górą znieszczone w kilku punktach towar żydowski. Wieczorem we czwartek przechodzący ul. Najśw. Marii Panny współpracownik redakcji „Gazety Narodowej” został zaczepiony przez niejakiego Altmanna, Żyda, pisującego w „sanacyjnym” „Słowie Częstochowskim” i obrzucał go przezwiskami. Altmanna oddano w ręce policji, która sporządziła protokół. W piątek wpływowy poseł „sanacyjny” Pilichowski interwenjował u władz, które spisany poprzednio protokół uznały za fałszywy a trzech uczestników zajść skazały

administracyjnie na 2 tygodnie aresztu. W piątek popołudniu Altmann został napadnięty na ulicy, przyczem zadano mu ciężką ranę nożem. Przewieziono go do szpitala i poddano operacji. Stan jego jest ciężki. Tegoż dnia wieczorem, w nocy i w sobotę odbyły się aresztowania wśród młodzieży. Aresztowano ogółem przeszło 70 osób, wśród nich redaktora „Gazety Narodowej” Stefana Niebudka. Lokale Stronictwa Narodowego i „Gazety Narodowej” opieczetowano. W nocy z piątku na sobotę i w sobotę dokonano przeszło 100 rewizyj. W sobotę przybył do Częstochowy prokurator sądu okręgowego z Piotrkowa, Głowiecki i rozpoczął śledztwo. W ciągu niedzieli 20 z aresztowanych zwolniono z więzienia, 14 z nich skazano w drodze administracyjnej na kary od 2 tygodni do 2 miesięcy aresztu za zaburzenie spokoju publicznego. Reszta zaś została zatrzymana jeszcze w areszcie, wśród nich znajduje się również red. Niebudek. (w)

Rozruchy antyżydowskie we Francji

Akcja Żydów grozi ruiną kupiectwu francuskiemu

Paryż, 21. 8. (PAT.) W Berck pod Boulogne sur mer zorganizowała młodzież żydowska z Paryża dwa wakacyjne obozy letnie, gdzie przebywa około 1.000 biedniejszych chłopców i dziewcząt. Wczoraj zorganizowało kierownictwo obozu sprzedaż dobroczynnego znaczka na rzecz obozu. Grupa

zwolenników „Action Française” rozrzuciła odezwę, głoszącą, że akcja Żydów grozi ruiną kupiectwu m. Berck. W południe doszło do bijatyki na placu kościelnym między zwolennikami „Action Française” a młodzieżą żydowską. Policja interwenjowała. Sprzedaż znaczka uległa przerwie.

Powrót „Kościszki” ze Sztokholmu

W wycieczce do Szwecji brało udział 600 osób ze wszystkich dzielnic Polski

Gdynia, 21. 8. (Tel. wł.) Onegdaj zawinął z powrotem do Gdyni polski statek „Kościszka”, który 15. b. m. wyruszył z naszego portu na wycieczkę do Sztokholmu. Udział w wycieczce brało przeszło 600 osób ze wszystkich niemal dzielnic Polski, nie wyłączając niestety licznych przedstawicieli „mniejszości”. Nastrój na pokładzie, dzięki staraniom i uprzejmości załogi, składającej się z 200 osób, z komendantem p. kap. Borkowskim na czele, panował znakomity, tembardziej, że i pogoda dopisała — z wyjątkiem napotkanego na powrotnej

drodze straszego huraganu, który się wszystkim dał we znaki. W sztokholmie uczestnicy wycieczki mogli podziwiać bogactwo i drożyznę sycyńskiego z wzorowych porządków kraju, stwierdzając z niemal zdużeniem brak zebrań i bezrobotnych. Wycieczkę zakończono dziękczynnym ballem na cześć załogi na pokładzie „Kościszki”, poczem uczestnicy rozjechali się w rodzinne strony, unosząc ze sobą miłe wspomnienia o pięknie spędzonych dniach na morskich wywczasach.

Antysowieckie plany polityki niemieckiej

Prasa sowiecka o wspólności interesów polsko-sowieckich

Moskwa, 21. 8. (PAT.) W najnowszym numerze miesięcznika „Bolszewik” ukazał się artykuł wstępny, poświęcony antysowieckim planom polityki niemieckiej.

W artykule tym, który wywołał wielką sensację w kręgach politycznych Moskwy, autor zaznacza przedewszystkiem, że pokojowe deklaracje hitlerow-

skich mężów stanu pod adresem Z. S. R. są jedynie ustępstwem na rzecz niemieckich kół przemysłowych — pragnących otrzymać zamówienia sowieckie. Znalazło to zresztą swój wyraz również w ratyfikowaniu prolonkaty traktatu berlińskiego. Niemniej jednak hitlerizm nadal będzie się starał przygotować antysowiecką koali-

cję, uspakajając zarazem opinię społeczną, że wszelkie tego rodzaju wystąpienia mają charakter prywatny.

Artykuł nie szczędzi gorzkich słów pod adresem t. zw. „wschodniej orientacji” Niemiec — kiedy to niezwołniczo po aktywnym udziale w interwencji Niemcy zawarły układ w Rapallo w nadziei uzyskania w Z. S. R. R. sojusznika przeciwko Polsce i Francji oraz w celu wykorzystania przyjaźni z Sowietami, „by za droższą cenę sprzedać się na zachódzie”. Jednak dla autora nie ulega wątpliwości, że nawet inspiratorzy „wschodniej orientacji” byli przekonani, że walka z Z. S. R. R. jest w przyszłości nieunikniona.

Zastanawiając się następnie nad stanowiskiem zajętem przez inne mocarstwa europejskie wobec Rosji sowieckiej, autor artykułu wyraźnie wskazuje na wspólność interesów polsko-sowieckich i daje do zrozumienia, że jakakolwiek ruchawka socjalna w Polsce byłaby niepożądana dla Z. S. R. R., albowiem istnienie potężnej Polski z jej obecnym ustrojem leży całkowicie w interesach związku sowieckiego.

Wybuch na motorówce w porcie helskim

Gdynia, 21. 8. (Tel. wł.) Wczoraj rano o godz. 8 w porcie helskim z niewyjaśnionej przyczyny nastąpił wybuch na motorówce straży granicznej „Ślązak”. Poparżonym mechanikiem — Sztolcowi i Ziemiannowi — udzielił pierwszej pomocy miejscowy lekarz, poczem przewieziono ich morzem do szpitala w Gdyni. Życiu poparżonych nie zagraża niebezpieczeństwo. S. B.

Deficytowy bilans eksportu francuskiego

Paryż, 21. 8. (PAT.) Handel zagraniczny francuski za okres ostatnich 7 miesięcy wykazuje nadwyżkę importu nad eksportem w wysokości 1 miljarde fr. Znacznie mniejszemu uległ eksport środków żywnościowych. Najgroźniejszą jednak pozycją eksportu jest zmniejszenie o 736 milj. fr. wywozu gotowych wyrobów.

Komunista oskarżony o zdradę główną

Paryż, 21. 8. (PAT.) Komunista Duquesnay, u którego policja odkryła przypadkowo podczas gaszenia pożaru skład broni oraz materiałów, stwierdzających działalność szpiegowską, na mocy decyzji prokuratora odpowiadając będzie za zbrodnię główną i nielegalne przechowywanie broni. Grozi mu długoletnie, ciężkie więzienie.

Strajk pracowników kanałów w płu. Francji

Paryż, 21. 8. (PAT.) Strajk pracowników kanałów w płu. Francji trwa nadal. Istnieje obawa, iż strajk, który stwarza poważne komplikacje w handlu, rozszerzy się również na dalszą sieć kanałów, związanych z Sekwaną. Wiele towarów może ulec zepsuciu, co spowodowałoby wielkie straty.

Tragiczny wypadek przy pracy

Berlin, 21. 8. (Tel. wł.) W jednej z okolicznych wiosek w pobliżu Neuhaldensleben wydarzył się dziś podczas młócenia zboża tragiczny wypadek. W jednej ze stodół nastąpił nagle przy pracy młockarni wybuch kotła lokomobilii, przyczem stojący w pobliżu maszynista poniósł śmierć na miejscu. Drugi maszynista i właściciel majątku Walter zostali śmiertelnie ranni.

Stodola spaliła się w czasie pożaru, spowodowanego wybuchem kotła.

Jappy wylądował szczęśliwie

Paryż, 21. 8. (PAT.) Lotnik francuski André Jappy przybył wczoraj wieczorem do Le Bourget, kończąc w ten sposób lot dookoła Europy, długo 5000 km. na małym samolocie z motorem o sile 85 hp.

Rozłam wśród socjalistów francuskich

Paryż, 21. 8. (PAT.) Długoletni dyrektor i jeden z założycieli organu socjalistów francuskich „Le Populaire”, Compère Morel, zrezygnował z zajmowanego stanowiska.

Tragiczne zakończenie wycieczki

Londyn, 21. 8. (Tel. wł.) W Wilmington Delaware zderzyły się dwa samochody ciężarowe. W jednym jechała grupa turystów i wycieczkowiczów, drugi samochód naladowany był materiałami wybuchowymi. Wskutek zderzenia nastąpił wybuch, 8 osób zostało na miejscu zabitych. Kilkanaście innych odniosło ciężkie obrażenia.

Jeszcze jedna konferencja

Paryż, 21. 8. (PAT.) Ag. Havasa donosi z Buenos Aires, że min. spraw. zagr. wydelegowało do Rio de Janeiro specjalnego przedstawiciela celem przestudjowania projektu porozumienia handlowego państw południowo-amerykańskich. Nie jest wykluczone, że w tym celu zbierze się wkrótce konferencja wszystkich państw południowo-amerykańskich.

Przepowiednia pogody na wtorek: Pogoda nieustalona, ze zmiennem zachmurzeniem, temperatura nadal bez zmian, naogół jednak chłodniej, wiatry zmienne, miejscami możliwość opadów.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 6.56—6.57 zł, w Gdańsku na Warszawę —, — zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 212 zł, gotówką 209,00 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,41 do 173,67 zł, gotówką 173,07 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 21. 8. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych poszukiwano w dalszym ciągu przy większym braku materiału 5% poz. konw. po 49% oraz 3% poz. budowl. po 39%. Poza tem poszukiwano bez notowania i oddawców 4% premj. dol. po 50.— oraz 4% poz. inwest. po 102%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. zwykowały nieco 4% listy dol. stare na 44% w placeniu, również płacono (początkowo po 5,60 bez kwalifikacji do notowania) za 4% listy żytnie po 5,75, w końcu obracano 4% listy konwert. po 35%.

Z akcji bankowych płacono za Bank Polski 84.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% poz. konwersyjna 49% P

4 1/2% listy dol. P. Z. K. 44 1/2% P.

4% listy zastawne konw. ostempli P. Z. K.

35% +

(Kurs w złotych)

4 1/2% listy żytnie konwert. Pozn. Z. Kred.

5.75 P.

3% pożyczka budowl., serja I 39. — P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 84.— P.

Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 21. 8. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Ceny transakcyjne	
Zyto 90 tonn par. Poznań	14,50
Owies 30 tonn par. Poznań	11,15
Ceny orientacyjne	
Zyto 1410 tonn na odmiennych warunkach	14,00— 14,50
Usposobienie spokojne	
Pszonca nowa, zdatna do przemiału	18,50— 19,00
Usposobienie spokojne	
Jęczmień 691 g/l	14,00— 14,50
Jęczmień 662 g/l	13,00— 14,00
Usposobienie słabe	
Owies	10,50— 11,00
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia 65% wł. work.	21,75— 22,00
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł. work.	32,00— 34,00
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie	8,00— 8,75
Otręby pszenne	8,50— 9,00
Otręby pszenne (grube)	9,50— 10,00
Rzepak zimowy	32,00— 33,00
Rzepak zimowy	42,00— 43,00
Gorzycza	40,00— 43,00
Groch Viktoria	18,00— 22,00
Groch Folgera	21,00— 25,00
Mak niebieski	55,00— 60,00
Ogólne usposobienie spokojne	

Transakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 190 tonn, jęczmienia 45 tonn, maki żytniej 15 tonn, otrąb żytnich 15 tonn, otrąb pszennych 15 tonn, grochu Viktoria 60 tonn, grochu zielonego 30 tonn, maku niebieskiego 5 tonn.

PRACUJESZ NA ŁĄDZIE — ODPOCZYWAJ NA MORZU!Do Sztokholmu okrętem „Kościuszko“ od 3 do 7 września b. r. — Ceny od zł 100,—.
BEZ PASZPORTÓW I WIZ ZAGRANICZNYCH. nr 4 616

Inf. i sprzedaż biletów: LINJA GDYNIA-AMERYKA w Warszawie, ul. Marszałkowska 116, tel. 547-46, w Gdyni, ul. Waszyngtona, we Lwowie, ul. Na Błonie 2, w Krakowie, ul. Lubicz 3, w Rzeszowie, ul. Grottgera 1004 oraz w biurach podróży.

W Poznaniu informuje szczegółowo i sprzedaje bilety okrętowe Polskie Biuro Podróży „Orbis“, plac Wolności 9 tel. 5218. ng 4912

Szkolnictwo zawodowe w Gdyni

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“).

Gdynia, w sierpniu.

Minęło już pięć lat od dnia 22 lipca 1928 roku, tj. od chwili uroczystego poświęcenia kamienia węgielnego pod budowę kompleksu budynków szkół zawodowych przy ówczesnej Szosie Gdańskiej. Z gmachów, zaprojektowanych przez architekta W. Tomaszewskiego, wzniesiono Szkołę Morską z internatem, domem profesorskim i warsztatami, oraz „szkołę handlu morskiego i techniki portowej“. Gmach szkoły drogowo-budowlanej i szkoły jungów (chłopców okrętowych) pozostał na papierze. Budowę budynku, mającego mieścić szkołę rzemieślniczo-przemysłową, przerwano w połowie przed trzema laty i budynek pozostał nieukończony.

Kompleks budynków szkół zawodowych w Gdyni, obiekt wielomiljonowy, wznoszono staraniem ministerstwa wyznań relig. i ośw. publ. i przemysłu i handlu. Z wielkiego dzieła obiecywano sobie bardzo wiele, sądząc, że stworzenie warsztatów pracy dla upośledzonego w Polsce szkolnictwa zawodowego, usunie istniejące braki w naszym życiu społecznym i gospodarczym, a w szczególności da Gdyni potrzebne zastępy wykwalifikowanych pracowników.

Nadzieje ziściły się tylko na wąskim odcinku szkoły morskiej. „Państwowa Szkoła Morska“, przeniesiona do Gdyni z Tczewa w dziesiątym roku swego istnienia, w dalszym ciągu pracowała pozytywnie i corocznie wydawała dobrze przygotowanych kandydatów na oficerów marynarki handlowej, tak pokładowych, jak i maszynowych.

Natomiast druga uczelnia zawodowa, szkoła handlu morskiego i techniki portowej, zawiodła na całej linii. Nietylko, że nie przysporzyła Polsce i Gdyni spodziewanych korzyści, ale wprost przeciwnie wyrządziła szkody. Obecnie — po trzech latach działalności — ministerstwo wyznań relig. i oświecenia publ. zmuszone było uczelnię tę zlikwidować ostatecznie. Zmarnowane zostały fundusze, zmarnowana została młodzież i zmarnowany został czas.

Jak to się stało?

Ministerstwo oświaty, chociaż współdziałało wydajnie przy wznoszeniu kompleksu budynków szkół zawodowych w Gdyni, to jednak z niewiadomych powodów zrezygnowało z utworzenia państwowej szkoły handlu morskiego i eksploatację potężnego budynku oddało prywatnemu towarzystwu. Towarzystwo to uzyskało protektorat Prezydenta R. P. i otworzyło w posiadanych gmachu „instytut handlu morskiego i techniki portowej w Gdyni“. Na dyrektora powołało niejakiego Tadeusza Sielużyckiego, o którym wiadomym jest tylko, że był dyrektorem szkoły handlowej aż w Skierniewicach. O wiedzy pedagogicznej i studjach nowego dyrektora nikt nie wiedział. Prospekt głosił, że „instytut“ jest wyższą uczelnią zawodową, chociaż przyjmowana była młodzież już powyżej 16 lat i wymagane było ukończenie tylko sześciu klas gimnazjalnych. Wyznaczono bardzo wysokie czesne — 600 zł rocznie. Drugim magnesem dla uczniów poza tytułem „wyższa uczelnia“ był zupełnie niestosowny mundur morskiego kadeta.

W „instytucie“ brak było wykwalifikowanych sił profesorskich i pomocy naukowych. Większość wykładów powierzono osobom przygodnym, które, zadowolone z kilku złotych dodatkowego dochodu, nauczały poprostu z odnośnych podręczników polskich, niemieckich i rosyjskich. Na wychowawcę-kierownika internatu — powołany został pewien osobnik, który poprzednią swoją posadę stracił z powodu notorycznego alkoholizmu. Do „instytutu“ przyjmowano każdego, kto się zgłosił. Jeżeli brak było świadectwa z sześciu klas, to młodzieniec zostawał „wolnym słuchaczem“. Kogo w głębi kraju nie chciało już trzymać żadne gimnazjum, ten jechał do „instytutu“ w Gdyni.

W roku 1931 skandale ze „szkołą

handlu morskiego“ i jej uczniami były codzienne. Zamiejscowi uczniowie instytutu mieszkali w Gdyni prywatnie, a byli i tacy, którzy mieszkali w Sopocie. Procesami sądowymi zostało stwierdzone, że uczniowie „instytutu“ uczęszczali do kasyna gry w Sopocie, a gdy brakło im pieniędzy, to pracowali jako robotnicy w porcie gdynskim. Jeden z uczniów pobił raz swojego „profesora“, bo ten, mieszkając z nim razem w willi „Świt“, sprzeniewierzył pieniądze, które otrzymywał od ojca ucznia na utrzymywanie tegoż. Inny znowu uczeń skazany został na dwa tygodnie więzienia za przywłaszczenie sobie banknotu 500-złotowego, który pomyłkowo, zamiast 50 zł, wręczył mu listonosz.

Dyr. Sielużycki tuszował mankamenty za pomocą polityki. Do auli „instytutu“ zakupił aż dwa popiersia Piłsudskiego i fakt ten roztrząbił przy pomocy sanacyjnych gazet. Dalej przyjął na siebie obowiązki prezesa rady grodzkiej B. B. W. R. i stał się pierwszym „sanatorem“ w Gdyni.

Przez dwa lata udawało się to mydlenie oczu, ale wreszcie, wobec jawnego skandalu, skończyła się pobażliwość ministerstwa i postanowiono, że instytut handlu morskiego zostanie zlikwidowany w ten sposób, iż przestanie się przyjmować nowych kandydatów. Celem uzdrowienia tego co zostało, powołano do Gdyni dyrektora

Ludźle chorzy na kamienie żółciowe i nerkowe, jak również i na kamień pęcherzową, na nadmierne wytwarzanie się kwasu moczowego i artretyzm powinni regulować funkcję kiszek, stosując naturalną wodę gorzką **Fran-ciszka-Józefa**. Zalecana przez lekarzy. Tg 265

Rozwój handlu polsko-sowieckiego

Pokaźne zamówienia, udzielone wiosną roku bieżącego przez sowieckie organizacje przemysłowe polskiemu przemysłowi hutniczemu, uwarunkowane były udzieleniem stronie sowieckiej przez Polskę kompensaty importowej oraz specjalnych ulgowych taryf celnych przywzajemnych. Rozmowy na temat wysokości ulgowych stawek celnych dla importu towarów sowieckich do Polski dobiegają obecnie końca. Pomyślnie zostały również załatwione w rozmowach między sowiecką misją handlową a powołanymi czynnikami polskimi kwestje, związane z udzieleniem przez Polskę specjalnych kontyngentów przywzajemnych dodatkowych dla wyrobów sowieckich.

W najbliższym czasie wszystkie wyżej wspomniane zagadnienia zostaną ujęte w formę układu. Między ministerstwem spraw zagranicznych, a poselstwem Związku Sowieckiego w Polsce nastąpi wymiana not, w których zostaną wyszczególnione zarówno pozycje ulg celnych, przyznanych importowi

państwowej szkoły przemysłowej w Bydgoszczy, p. Siemieradzkiego, a później powierzono dyrekcję „instytutu“ p. Kawczyńskiemu, wicedyrektorowi izby przemysłowo-handlowej w Gdyni i obecnemu prezesowi rady grodzkiej B. B. W. R. w Gdyni.

Sławny instytut „handlu morskiego i techniki portowej“ już nie istnieje. Były dyrektor Sielużycki stał się w międzyczasie współwłaścicielem firmy portowej, która uzyskała od rządu ceną koncesję na wywóz artykułów monopolowych i, jak słychać, nie zamierza już powrócić do zawodowego szkolnictwa. Natomiast wypróbować się chce dalej w zawodzie pedagogicznym p. Kawczyński i pod egidą gdyńskiej izby przemysłowo-handlowej tworzy na rozpoczynający się teraz rok szkolny nową krynicę wiedzy o handlu morskim, ale już nie pod nazwą „instytutu“, lecz „liceum“. Nauka ma trwać trzy lata, a wymagany census — 6 klas gimnazjalnych.

Jest rzeczą bardzo wskazaną, że izba przemysłowo-handlowa interesuje się szkolnictwem zawodowym, ale jeszcze pytanie, czy izba gdyńska powołana jest do „prowadzenia“ liceum handlowego. Dotychczasowe doświadczenia, dokonane ze szkołą handlu morskiego w Gdyni, wymagają nadzwyczajnej ostrożności. Uczelnia taka nie może być domeną ani p. Sielużyckiego, ani p. Kawczyńskiego. Szkoła handlu morskiego w Gdyni winna być upaństwowiona i prowadzona na takich zasadach, jak szkoła morską. Zbyt wiele już czasu strocono i zmarnowano pieniądze, żeby nadal uzależniać kształcenie potrzebnych Polsce i Gdyni morskich pracowników handlowych od dyktantyzmu lub w najlepszym wypadku dobrej woli osób postronnych. Inną miarę można stosować do jakiejś tam szkoły handlowej w Skierniewicach, ale zupełnie czem innym winna być szkoła handlu morskiego w Gdyni, jedyna w całej Polsce. FOB.

ści życia umysłowego niemieckiego. W uniwersytetach panują stowarzyszenia studenckie hitlerowskie. Ciało sędziowskie zostało oczyszczone, a sędziowie mają się zaprawiać w obozach ćwiczeń.

„Cóż w miejsce tej całej przeszłości?”

„Wszelkwiadza Adolfa Hitlera, którego ustawa o pełnomocnictwach, uchwalona 441 głosami przeciw 94 głosom socjalistów, upoważnia do rządzenia Niemcami bez kontroli w ciągu czterech lat.

„Przeważną część odznaczonych nagrodą Nobla wyrzucono, w tem Fritza Habera, który swym wynalazkiem amoniaku syntetycznego przedziwił zdolność oporu Niemiec w wojnie.

„Źródła psychologiczne tego niezwykłego zjawiska tkwią w teorjach rasy germańskiej Houstona Stewarta Chamberlaina, w antydemokratycznych teorjach Spenglera, w buncie młodych poniżej 30 lat przeciw klęsce Niemiec, oraz w tym mistycyzmie poza prawami rozsądku, widzianym już w Rosji.“

BEZ PASZPORTÓW I WIZ

można objechać całą Europę, ale należy być ostrożnym w podróży i dbać o swoje zdrowie. Osoby cierpiące na zaparcie i jego skutki, jak bóle głowy, mdości, bezsenność, wzdęcia brzucha, brak łaknienia, wstręt do jedzenia, rozdrażnienie ogólne i t. p. powinny przed wyjazdem bezwzględnie zaopatrzyć się w Kaskarynę Leprince. Wystarczy przyjąć 1 lub 2 pigułki wieczorem podczas jedzenia. Aby szybko i łatwo pozbyć się tych wszystkich dolegliwości. Sprzedaż w aptekach. Ceny zniżone Flakon (50 pigułek) 4 zł. Torebka (5 pigułek) 40 groszy. ng 4963

Poznańczyk z „elity“ na błota pińskie

Dowiadujemy się, że p. Henryk Śniegocki, który jako nauczyciel pięć i pół roku temu przeniesiony został z Poznania „dla dobra służby“ do Krobli, obecnie — także „dla dobra służby“ — jest zmuszony wyjechać na dalekie kresy wschodnie, w błota pińskie, do 1-klasowej szkoły wiejskiej w Puczyńcu, jakieś 50 klm. za Pińskiem. W okolicach tych, w sąsiednim powiecie, przebywa również b. średni inspektor szkolny p. Kapaczyński.

Pan Śniegocki za zasługi, oddane Polsce przy organizowaniu harcerstwa i w powstaniu wielkopolskiem odznaczony został Krzyżem Niepodległości. Należy zatem bez wątpienia do „elity“, która w projekcie konstytucyjnym p. Ślaska ma w Polsce posiadać specjalne przywileje. Spotkał go „przywilej“, przed prawem wyborczym do Senatu, że — wbrew chęciom swym „dla dobra służby“, będzie blisko 1000 mil od swej żony i rodziny, mieszkającej w Poznaniu, w warunkach zupełnie sobie nieznanymi uczył dzieci ruskiej, nie znając ich języka.

Czyżby nawet w „elicie“ istniały dwie klasy?

Spaliła się Sokolnia, nie spalił się Sokół

Donosiliśmy w tych dniach o pożarze, jaki w Zagórzu koło Sanoka zniszczył gmach „Sokoła“ wskutek zapalenia się filmu, przyczem śmierć poniosła 8-letnia córeczka stróża gmachu. W „Kurj. Lwowskim“ znajdujemy w związku z tem poniższą odezwę Zarządu Tow. „Sokół“ w Zagórzu:

W przeciagu pół godziny pożar objął całą Sokolnię i tylko dzięki energicznemu ratownictwu druhów, druchów, harcerstwa i straży pożarnych Zagórza, Leska, Sanoka i Uhrecz, został zlokalizowany tak, że pastwą jego stała się tylko Sokolnia.

Tak więc jedyna ostoja polskości w Zagórzu, jedyna placówka polskiej myśli i duszy — znikła z widowni — ku zadowoleniu wrogich nam żywiołów, które nawet publicznie radość swą objawiają, dorzucając jeszcze krzywdzące nasze Towarzystwo obelgi. Radość ich jednak przedczesna. Spaliła się Sokolnia — ale nie spalił się „Sokół“. Sokolstwo jest zbyt silną organizacją, by niepowodzenie materialne mogło ją złamać moralnie. Odbudować się musimy zaraz, mając w Bogu ufność, że w godziwej sprawie nam pomoże, a liczyć będziemy li tylko na samych siebie, na pomoc bratnich gniazd, rozsianych po ziemiach całej Polski. Czterdzieści lat istniejącej placówki na południowych rubieżach Rzeczypospolitej bronić będziemy do ostatniego tchu.

W Ameryce o ruchu Hitlera

P. Hamilton Fish Armstrong, redaktor naczelny pisma Foreign Affairs i sekretarz rady stosunków z zagranicą, który trzy miesiące temu był w Europie, a w szczególności w Niemczech, gdzie rozmawiał m. in. z kanczlerzem Hitlerem, ogłosił obecnie o tej podróży książkę p. t. „Hitler's Reich“.

Obraz Niemiec, w przedstawieniu p. H. F. Armstrong'a, jest w najogólniejszym streszczeniu taki: „W Niemczech padły twierdze wczorajsze polityczne i umysłowe. Stresemann wydaje się zmarły od tak dawna, jak ostatni Faraon. Wszyscy ludzie, którzy rządzą Niemcami w czternastoleciu powojennym, zostali zmieceni i zniweczeni. Nic nie pozostało nawet z grupy niemiecko-narodowej Hugenerberga, oraz kap. Selitgo i ptk. Düsterberga, przewodców Stahlhelmu, Reichswehra, podstawa dyktatu-

tury do stycznia rb., jest dzisiaj załana innymi siłami, przepuściwszy godziwą pomysłną dla siebie. Niemcy, jako związek państw, należą do przeszłości, a przewódcy nacionalno-socjalistyczni paradują obecnie jako Stalterzy, w Monachjum i w innych stolicach krajowych. Rozproszono związki zawodowe socjalistyczne z ich 3 milj. 500 tys. członków, a podobnie też mniej liczne związki katolickie. Nawet wielka łoża masonska pruska istnieje obecnie tylko pod nazwą Chrześcijańskiego Niemieckiego Zakonu Przyjaźni.

„Protestantyzm niemiecki wyznaczył na stanowisko naczelne dr Bodenschwing'a, którego jednak ukroćcono, a kapelan wojskowy, dr Mueller, stoi obecnie na czele i jego to zwolennicy zamierzają obecnie zastąpić proroków hebrajskich przez znakomite osobisto-

DZIAŁ GOSPODARCZY

Problem czasu pracy

Ciągle powstają pomysły likwidowania bezrobocia przez skracanie czasu pracy. Pomysł ten stanowi również część składową planu Roosevelta. W tych warunkach bardzo aktualną jest książka dr. Hansa Bollera p. t. „Arbeitverkürzung und Arbeitsmarkt“, podająca krytyce metodę zwalczania kryzysu przez skracanie czasu pracy.

Teoretycznym punktem wyjścia tego rodzaju projektów jest założenie, że w danym okresie istnieje w społeczeństwie określona suma pracy do wykonania, która może być mechanicznie podzielona między dowolną ilość robotników. Tego rodzaju koncepcja przyswieca Marxowi i jego szkole, z nowszych zaś uczonych Dahlowi i Güntherowi. Koncepcja ta byłaby słuszną wtedy, gdyby gospodarstwo społeczne było w stanie zupełnie statycznym. W ścisłym tego słowa znaczeniu takie gospodarstwo jest niemożliwe. Ale społeczeństwo przedkapitałistyczne, zwłaszcza średniowieczne, zorganizowane stanowiło, o ludności bardzo tylko powoli wzrastającej i o potrzebach jej mniej więcej pozostających bez zmiany, nie tak bardzo różniło się od społeczeństwa w stanie statycznym. Tam z pewną ścisłością można było mówić o stałej sumie pracy. Jest to jednak zupełnie niemożliwe we współczesnym, podlegającym ciągłym fluktuacjom gospodarstwie kapitalistycznym, gdzie suma ludności i rozmiar jej potrzeb podlegają zmianom niemal z dnia na dzień.

I tu stajemy wobec problemu ogólniejszego, jakim jest czas pracy w ustroju kapitalistycznym w ogóle. Rozmiar pracy, koniecznej do dokonania, określany jest przez rozmiar ciągle zmieniających się potrzeb. Każdy przedsiębiorca stara się zaspokoić możliwie dużą część istniejących potrzeb, powiększając w tym celu produkcję. Przeto podaż staje się większa od popytu. Wtedy przychodzi moment, że za dużo wyprodukowano, t. zn. więcej pracowano godzin, niż było potrzeba. Wtedy produkcja zaczyna się nie opłacać, a ponieważ pobudką działania w ustroju kapitalistycznym jest chęć zysku, przeto produkcja w tym wypadku się skurczy, na skutek czego ulegnie zmniejszeniu albo ilość pracujących, albo czas pracy.

Takby się przedstawiało zagadnienie czasu pracy, gdyby wchodziły w grę tylko pobudki natury gospodarczej. Tak jednak nie jest, co wyraźnie widzimy na następującym przykładzie. Gdyby bowiem wchodziły w grę tylko czynniki gospodarcze, to istniałaby stała walka pomiędzy przedsiębiorcą, a robotnikiem o czas pracy. Tymczasem walka ta, aczkolwiek się odbywa, nie jest tak powszechna, jakby się teoretycznie wydawało.

Jeśli w wyniku tej walki przedsiębiorca zmuszony jest do skrócenia pracy przy pozostawieniu płacy ogólnej na dawnym poziomie, to pociąga to dla niego zwiększenie kosztów produkcji. Reagować on na to może w czworaki sposób:

1) albo podnosi ceny i przerzuca zwiększone koszty na konsumenta;

2) albo zastępuje pracę ludzką pracą maszyn, co pociąga za sobą zmniejszenie ilości zatrudnionych robotników;

3) albo zmniejsza produkcję, która zaczyna mu się nie opłacać, co również pociąga za sobą zmniejszenie się liczby zatrudnionych robotników;

4) albo stara się uczynić pracę, dokonywaną przez krótszy okres czasu, bardziej intensywną; ten sposób reagowania jest możliwy tylko w przedsiębiorstwach, w których praca ludzka odgrywa dużą rolę i nie jest ściśle uzależniona od pracy maszyn, a w których praca ludzka nie jest jeszcze bardzo intensywna.

Rozwój gospodarczy przed wojną wykazał ścisły związek następujących czynników: ruchu ludności, powiększenia produkcji, tworzenia się kapitału, postępu technicznego i czasu pracy. Zależność ta przejawiała się w następującym procesie. Wzrost ludności wywołuje wzrost produkcji. Wzajemna konkurencja, walcząca o zdobycie możności zaspokajania dodatkowych potrzeb, zmusza do obniżenia cen i zastępowania pracy ludzkiej maszynową. To zaś pozbawia część robotników pracy, którzy jednak w krótkim czasie wchłaniani są przez powiększającą się stale produkcję. Po wojnie ta wolna gra sił uległa zahamowaniu, przedewszystkiem przez ustanowienie osmiodzinnego dnia pracy i płace taryfowe. Zmusiło to życie gospodarcze do racjonalizacji produkcji na większą skalę. Racjonalizacja prowadziła do zmniejszenia ilości zatrudnionych, którzy nie mogą być na nowo wchłonięci do produkcji, gdyż stałe rozszerzanie się produkcji, tak charakterystyczne dla stosunków przedwojennych, po wojnie uległo zahamowaniu.

Tu jest źródło pomysłów zmierzających do zmniejszenia bezrobocia drogą skrócenia czasu pracy. I tu możemy wskazać na dwa kierunki. Jedni pragną traktować skrócenie czasu pracy, jako instytucję stałą, drudzy, jako zarządzenie chwilowe, mające na celu doraźne zlikwidowanie bezrobocia. Pierwsza droga, właściwa ustrojowi kapitalistycznemu, jest możliwa do realizowania tylko w okresach zwiększającej się produkcji, t. zn. jest w najbliższym czasie wykluczona. Jako środek chwilowy zwalczania bezrobocia może być skrócenie czasu pracy stosowane tylko jako środek zapobiegawczy, jako środek usuwający bezrobocie tylko w skróconym zakresie, mianowicie tylko w dużych przedsiębiorstwach o pracy maszynowej, gdzie praca ludzka jest zmechanizowana. Nawet jednak tu, aczkolwiek w mniejszym stopniu, skrócenie pracy i powiększenie ilości robotników prowadzi do zwiększenia kosztów produkcji. Zakres zaś ten jest tem mniejszy, że skracanie czasu pracy stosowano w szerokim zakresie, jako środek zapobiegający bezrobociu.

Z. PRUS.

Wycieczka katolików francuskich, która przybyła wczoraj do Poznania, udała się z dworca pod pomnik Najśw. Serca Jezusowego. Dzisiaj uczestniczyli goście w mszy św w złotej kaplicy katedry, poczem przyjęci zostali przez J. Em. Ks. Kardynała-Prymasa na specjalnej audjencji. Po południu o godz. 15 udali się goście w dalszą drogę do Francji via Zbąszyń—Berlin.

r. 1932 należy dla przedsiębiorstw, opłacających zaliczki na podatek obrotowy za rok 1933 na podstawie obrotów z r. 1932 odpowiednio ograniczyć wysokość zaliczek. (fr.)

Z KRAJU

(k) **Zbożowy kredyt rejestrowy a podatki.** Ministerstwo skarbu rozesało okólnik do instytucji finansowych, upoważnionych do rozprowadzania kredytów pod zastaw rejestrowy zboża, wyjaśniający kwestję potrąceń z tytułu zaległości podatkowych. W myśl tych wyjaśnień nie otrzyma kredytu pod rejestr zastawowy zboża tylko ten rolnik, którego zaległości z tytułu podatków gruntowego i przemysłowego powstałe w okresie od 1 października 1931 r. do 1 kwietnia rb., przekraczają 25 proc. sumy, jaką mógłby uzyskać z kredytu rejestrowego pod zastaw całego, posiadanego na sprzedaż zboża. W wypadku, kiedy ostateczna suma zaległości nie jest udowodniona odpowiednimi dokumentami, instytucja rozprowadzająca kredyt pod zastaw rejestrowy zboża może udzielić kredytu rolnikom, zatrzymując jednak 25 proc. na pokrycie ewentualnych zaległości.

(k) **O rozszerzenie działalności organizacji eksportowej drzewa.** W kolach przemysłu i handlu drzewnego jak i w naczelnej dyrekcji lasów państwowych rozważana jest sprawa rozszerzenia zakresu istniejącej organizacji wywozowej drzewa poza drzewo tarte również na drzewo ciosane. W tym wypadku zostałby utworzony jeszcze jeden komitet eksportowy z regionalnymi podkomitetami. Powstanie takiego komitetu miałoby ułatwić porozumienie z krajami, mającymi głównie zainteresowanie w imporcie ciosanych materiałów drzewnych. (l)

Z ZAGRANICY

(z) **Jaja polskie na rynku angielskim.** Dostawy jaj polskich do Anglii wykazały w roku bieżącym wzrost zarówno pod względem ilościowym, jak i wartościowym w porównaniu z rokiem ubiegłym. Miano-

wiście w ciągu 7 miesięcy roku bieżącego, Anglja importowała 969 tysięcy wielkich setek (po 120 sztuk) jaj polskich w analogicznym zaś okresie roku ubiegłego 771 tysięcy wielkich setek. Wartość przywozu z Polski oszacowana jest na 282 tysiące funtów, podczas gdy w roku ubiegłym na 241 tysięcy funtów. Podkreślić jednak należy, że w porównaniu z rokiem 1931 zaznacza się znaczne zmniejszenie dostaw oraz spadek ich wartości.

(z) **Wielki nadmiar kapitału w Szwecji.** W Szwecji daje się zauważyć obecnie nadmiar kapitału, który wzmagają coraz bardziej dzięki temu, że przemyślni eksportyści ściągali swoje wierzytelności i ulokowali przejęciowo w bankach. Redyskonto weksli krajowych w banku państwa osiągnęło niską cyfrę (od szeregu lat nie notowaną) — 29,7 miljonów koron. Wielkie banki szwedzkie z coraz większą trudnością znajdują lokatę dla swych kapitałów. Nadzwyczajna płynność, która w największym banku szwedzkim, Stockholms Enskilda, wyraża się w cyfrze 516 miljonów koron, czyli 26%, skłoniła tę instytucję do obniżenia stopy procentowej o 1/2% do 2 1/2% dla wkładów terminowych.

Z WYDAWNICTW

(w) **Dr. Juljusz Braun, adwokat, radca prawny Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu: — „Ustawa kartelowa z rozporządzeniami wykonawczymi“.** (Tekst z komentarzem, poprzedzony wstępem historyczno-porównawczym oraz przedmową min. przemysłu i handlu dr. Zarzyckiego). Wydawnictwo Izby Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu z zasiłkiem min. przemysłu i handlu, Warszawa 1933, Biblioteka Prawnicza, stron 156 i VI ndl. Wobec wejścia w życie ustawy kartelowej wraz z rozporządzeniami wykonawczymi do niej, sfery gospodarce oraz koła prawnicze odczuły natychmiast potrzebę zbioru, któryby zawierał komplet obowiązujących przepisów prawa kartelowego, jak również komentarza, wyjaśniającego szereg wątpliwości, nasuwających się na tle przepisów nowej ustawy. Książka adw. Brauna która ukazała się zaledwie w parę tygodni po ogłoszeniu odnośnych przepisów, czyni zażość tej potrzebie. Książka w cenie zł 5,— plus 50 gr za porto jest do nabycia w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Sosnowcu, ul. 3 Maja 22 a, konto P. K. O. Nr 307.790, tudzież we wszystkich księgarniach.

KRONIKA GOSPODARCZA

DOCHODY SKARBU Z DANIN I MONOPOLÓW

Ze statystyki dochodów i wydatków państwa wynika, że dochody skarbu z danin i monopolów w ciągu pierwszych czterech miesięcy roku budżetowego (kwiecień—lipiec) dały blisko 30 proc. (ściśle 29,6 proc.) sumy, przewidzianej w budżecie na cały rok. Najmniej w stosunku do przewidywań calorocznych dał dochód z cel, bo 26,3 proc., oraz z opłat stempowych — 27,6 proc. Wpływy z podatków bezpośrednich stanowią natomiast 31,8 procent sumy budżetowej, a z podatków pośred-

nych 31,4 proc. Wpłaty monopolów dały już 30,2 proc. budżetu. W stosunku do 1932 roku (tegoż okresu kwiecień—lipiec) wpływy tegoroczne wykazują niewielki spadek: n. p. wpływy z podatków bezpośrednich obniżyły się z 170,9 do 160,3 miljonów złotych, pośrednich z 51,8 do 48,7 milj. złotych, wpłaty zaś monopolów z 209,2 do 199,6 miljonów złotych, przyczem wpłata monopolu spirytusowego była w bież. roku o 4 milj. wyższa.

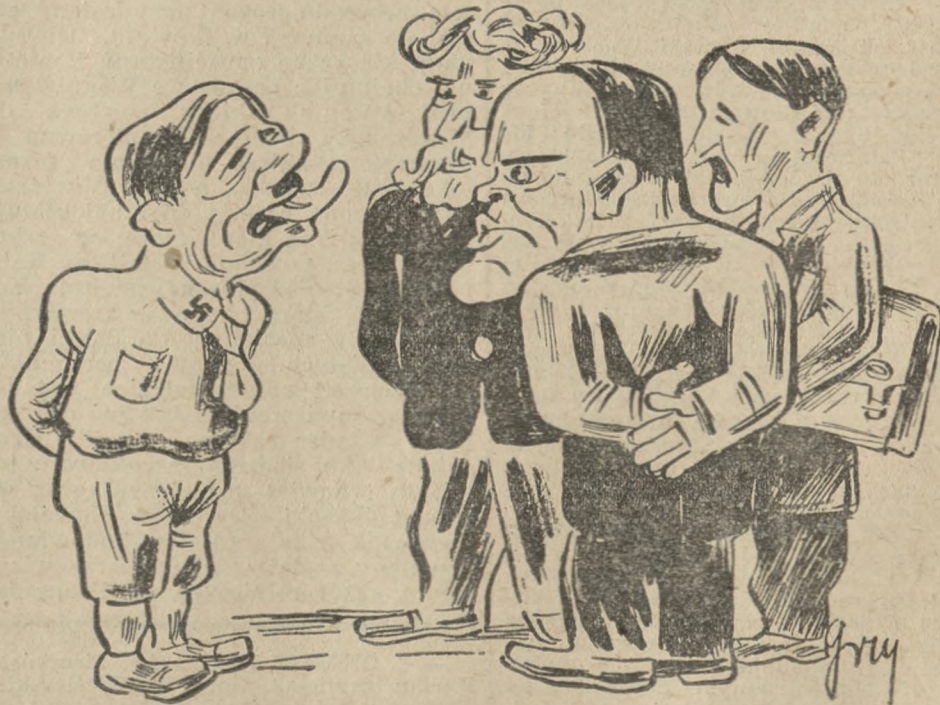
PODATKI I OPŁATY

(p) **Podatek obrotowy dla zakładów rzemieślniczych fryzjerskich.** Po myśli przepisów ustawy o państw. podatku przemysłowym podlegałyby obroty zakładów fryzjerskich, jako podpadające pod postanowienia art. 5 pkt. 9 teje ustawy 2 proc. stawce podatkowej. Należy przypuścić, że to stało się wbrew woli usiawoławcy, gdyż inne pracownice rzemieślnicze posiadające karty rzemieślnicze opłacają ulgową stawkę. Z tych też prawdopobnie względów obniżyło ministerstwo skarbu okólnikiem z 26 lipca br. L. D. V 20349/433 stawkę podatkową dla zakładów fryzjerskich oraz innych pracowni rzemieślniczych, których obroty podpadają pod po-

stanowienia art. 5 pkt. 9 ustawy na rok 1932 — do 15 proc. a na rok 1933 — do 1 proc. Ulga powyższa ma zastosowanie do obrotów zakładów rzemieślniczych, których właściciele posiadają karty rzemieślnicze. (fr.)

(p) **Ograniczenie egzekucji podatku obrotowego na skutek odwołań.** Okólnikiem z dnia 26. lipca 1933 L. D. V 34167 4/33 upoważniła ministerstwo skarbu, izby skarbowe oraz urzędy skarbowe do prowizorycznego ograniczenia egzekucji podatku obrotowego za rok 1932 do kwot zaproponowanych we wnioskach na odwołania, złożone do wymiarów powyższego podatku — aż do czasu wydania decyzji na te odwołania. Równocześnie z ograniczeniem egzekucji podatku obrotowego za

W „Klubie Czterech“

Dyplomatyczny język kolegi Hitlera.

WIADOMOŚCI POTO CZNE

KALENDARZYK

Poniedziałek 21 sierpnia 1933.

Słońce: wschód 4,44; zachód 19,07; —
 długość dnia 14 godz. 23 min.

Księżyc: wschód 4,44; — zachód 19,07; —
 now.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.:
 Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana, plus 15 st. C. — Pochmurno. — Wiatr południowo-zachodni. — Ciśnienie atmosferyczne niskie 744 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 23 st. C., najniższa plus 14 st. C. — Ilość opadu 1 mm.

Pojazd wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego:
 Wczoraj i dzisiaj minus 0,44 mtr.

Kal. rzk.: Joanna Tremiot; jutro Symforjan i Tymoteusz

Kal. słow.: Kazimira; jutro Radomił.

Z POZNANIA

— * **Z targu.** Dnia 21. b. m. na placu Sapieżyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 3,00—3,20 zł; 1 kg. masła mleczarskiego 3,20—3,60 zł; 1 kg. twarogu 0,60—0,80 zł; za litr śmietany 1,20—1,60 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; mendel jaj 0,95—1,10 zł.

Za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,70—1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,20 zł; wieprzowiny 1,40—1,80 zł; wołowiny 1,20—1,80 zł; cielęciny 1,20—1,80 zł; skopowy 1,30—1,40 zł; koziny 1,00—1,20 zł; smalcu 2,40—2,60 zł.

Za drób i dziczyznę: kura 1,80 do 3 zł; kaczka 2—3,50 zł; geś 4—6,50 zł; para gołębi 0,90—1,20 zł; indyk 6,00—9,00 zł; perlica 2,50—3,50 zł; królik 1,30—1,40 zł; para kurcząt 1,80—3,50 zł.

Za jarzyny płacono: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; 1 kg. szpinaku 70—80 gr; 1 pececz piatruskij 10 groszy; 1 kg. cebuli 10 gr; 1 kg. bobu 40—50 gr; pececz kalarepy 8—10 groszy; główka zielonej sałatki 8—10 gr; pececz rzkodkiewek 8 do 10 groszy; 1 kilogram rabarberu 10 do 20 groszy; 1 mdl ogórków 0,70—1,50 zł; pececz marchwi 8—10 gr; kalafior 10 do 60 gr; 1 kg. pomidorów 40—50 gr; 1 kg. fasoli 30—50 gr.

Za ryby: 1 kg. szczupaka 2,80—3,30 zł; okonia 1,40—2,00 zł; lina 2,40—2,80 zł; suma 2,60—3,00 zł; miętusa 2,40—3,00 zł; leszcza 1,40—2,00 zł; 1 kg. biał. ryb 0,60 do 1,20 zł; 1 kg. sandacza 4,40 złotych; 1 kg. karpia 0,80—1,60 zł; za rybę śniegie płacono 40—60 gr mniej; 1 kg. węgorza 2,40—3,40 zł; mendel raków 0,60—2,50 zł.

Za grzyby: 1 kg. grzybów suszonych 6,40—8,00 zł; borowików 2,40—2,80 zł; kurków 0,80—1,20 zł; innych grzybów 0,80 do 1,00 zł; pieczarek 1,00—1,20 zł.

Za owoce: 1 kg. owoców suszonych 1,60—2,40 zł; moreli 2,00—2,40 zł; czarnych jagód 0,80—1,00 zł; porzeczek 50—70 gr; 1 kg. jabłek 40—90 gr; 1 kg. borówek brusznic 1,00—1,20 zł; wiśnie 1 kg. 1,90 do 1,20 zł; 1 kg. gruszek 0,60 do 1,00 zł; 1 kg. śliwek 0,60—1,80 zł.

Targ słaby. Ceny bez znacniejszych zmian. (hu)

— * **POŻAR PRZY UL. POLNEJ.** Wczoraj o godz. 20,30 powstał pożar na ul. Polnej 31, z niestwierdzonych przyczyn zapaliło się poddasze w budynku. Według oświadczenia wachmistrza straży ogniowej, pożar powstał wskutek wadliwego zbudowania pieca na I. piętrze w mieszkaniu Heleny Zimnej. Ogień ugasiła straż pożarna. Wypadku w ludziach nie było.

— * **BEZPANSKI KAJAK.** W 5 komisarjacie znajduje się kajak jednoosobowy, znaleziony na Warcie. Tam też zgłosić się może właściciel łódki. (kl)

— * **ŚWIĘTOKRADZTWO W SOLCU.** W nocy na 17 bm. nieznanzi złoczyńcy włamali się do kościoła parafjalnego w Solcu w pow. średzkim w celu dokonania kradzieży. Prózne skarbonki były jednak otwarte, wobec czego świętokradcy nie nie zdolali zabrać. (kl)

— * **KRADZIEŻE.** Następujące osoby doniosły komendzie policji o drobniejszych kradzieżach: Snarski Wacław (ul. Waly Leszczyńskiego 6), wart. 20 zł, Hodt Jerzy, (Polanka 12), wart. 400 zł, Kujawa Stanisław (ul. Główna 39), wart. 47 zł, Małecka Stanisława (Górna Wilda 13), wart. 80 zł, Nowak Marja, (Wyspiańskiego 35) wart. 30 zł, Jankowiak Leon, (ul. Średnia 5) wart. 90 zł, Norkowska Franciszka (Patr. Jackowskiego 30) wart. 20 zł, Finkel Czesław, (Grunwaldzka 57) wart. 240 zł, Pawłowski Piotr (ul. Marc. Mottego 6) wart. 240 zł, Mačkowiak Jan (Winiarska 28) wart. 28 zł, Szczepaniak Antoni (Półwiejska 38) wart. 80 zł, Hubert Jan (Marszałka Focha 173) wart. 200 zł, Kujawski Adam (Półwiejska 26), wart. 75 zł, Zieliński Witold (ul. Woźna 13) wart. 150 zł.

— * **ZNOWU OFIARA BŁASZKARZY.** Bednarski Stanisław z Czerska został ograbny w „trzy naparstki“ na 320 zł przez nieznane osobniki przy ul. Waly Jagiellońskiej.

— * **ZA KRADZIEŻ 3 SZTUK POPELINY** ze składu firmy Kerge i Pertek w Poznaniu (Stary Rynek 49) ujęto sprawców tejże kradzieży Czesława Zbikowskiego, (ul. Wyspiańskiego 35), Andrzejewską Reginę z Kalisza i Frankowskiego Andrzeja (Nad Bogdanką 6), których osadzono w areszcie policyjnym. Skradziony towar został im odebrany i zwrócony poszkodowanej firmie.

„Daimon“ contra „Polska Jutrzejka“

Ze Starogardu donosi (wa): Odbyla się tu rozprawa sądowa przeciwko redaktorowi odpow. czasopisma „Polska Jutrzejka“ z Katowic z oskarżenia prywatnego tut. fabryki ogniw i bateryj „Daimon“.

Po powstaniu tej fabryki (w r. 1931) we wspomnianym piśmie ukazywać się zaczęły całostronicowe tendencyjne rewelacje, starające się udowodnić, że „Daimon“ jest ekspozyturą fabryki gdańskiej o kapitale niemieckim, sprowadza dla wyrobu bateryj surowce zagraniczne, uprawia przemysł i t. p. Gazetę z odnośniami artykułami o

„Daimoncie“ rozsyłano następnie kupiectwu. Ponieważ „Daimon“ zatrudnia około 150 ludzi, sprawą zainteresował się bliżej burmistrz miasta p. Czwojdzinski, który po stwierdzeniu faktycznego stanu rzeczy zamieścił w „Polsce Jutrzejkiej“ odnośne sprostowanie. Gdy jednak ataki nie ustały, wymieniona firma wystąpiła ze skargą.

Osk. red. Matulla stara się przeprowadzić dowód prawdy, dlatego rozprawę odroczone, celem zawezwania dalszych świadków.

Pobiedziska pod rządami komisarzy

Społeczeństwo m. Pobiedzisk z coraz większym niepokojem obserwuje stosunki, wprowadzane do gospodarki miejskiej przez komisarycznego burmistrza p. Latour i jego komisarycznych również pomocników. Rozwiązanie z motywów politycznych Straży Ogniowej, która przez blisko 50 lat spełniała z największą ofiarnością swoje zadania, za to, że kilku jej członków towarzyszyło z pochodziami patriotycznymi pochodowi Tow. Powstańców i Wojaków, było tylko epilogiem od dawna prowadzonej przez p. Latour na różnych odciśkach „roboty“.

Ostatnio udała się do urzędu wojewódzkiego w Poznaniu delegacja obywateli i radnych z odpowiednio uzasadnioną prośbą, aby dla dobra miasta i obywateli niezwłocznie odwołano p. Latour z jego stanowiska. Delegacja otrzy-

mała odpowiedź odmowną, mimo, że wśród zarzutów są takie, które dopraszają się o konsekwencje.

W memorjałach do województwa mowa jest m. in. o niezwykle rozrzuconej gospodarce miejskiej, o zwalnianiu starych i zasłużonych dla miasta pracowników i angażowaniu na ich miejsce ludzi nieznanymi, i niedawno w Pobiedziskach zamieszkałych, o stwarzaniu kosztem miasta i obywateli synekur dla pupilków politycznych itp.

„Takiach stosunków — czytamy w zakończeniu memorjału — jak obecnie, nie pamiętamy w naszym mieście i dlatego prosimy o odwołanie komisarycznego burmistrza p. Latour.“

Memorjał nie pomógł. Społeczeństwo m. Pobiedzisk płaci i — czeka w dalszym ciągu.

Jak będzie z paszportami do Austrii?

W wyniku rokowań handlowych między Polską a Austrią rząd polski zgodził się między innymi na wydanie swym obywatelom 5.000 paszportów ulgowych na miesięczny wyjazd do Austrii. Pośrednictwo w wyrabianiu tych paszportów przejęły na siebie — jak donosiliśmy już o tem niedawno — koncesjonowane w Polsce biura podróży („Orbis“, „Cook“, „Francopol“) za ogólną cenę 165 zł za paszport, włącznie opłat stemplowych, wiz czeskosłowackich i austriackich i t. p. Wspomniane biura podróży przyjmują zgłoszenia już od tygodnia przeszło. Nie wiemy, jak jest w innych większych miastach polskich, w Poznaniu atoli zgłaszający się po te paszporty nie mogą ich jeszcze otrzymać, ponieważ — jak nas informują — do tutejszego urzędu wojewódzkiego nie nadeszły jeszcze odnośne wskazówki z ministerstwa spraw wewnętrznych w Warszawie.

Zmiany w szkolnictwie

Z Grudziądza donosi (ski): W związku z zastosowaniem reformy szkolnej oraz zmiany roku szkolnego przeprowadziły władze centralne w szkołach grudziądzkich wszystkich typów znaczne zmiany personalne. I tak prof. Ciechanowski z gimnazjum matemat.-przyrodniczego przeniesiony został do gimnazj. w Rawiczu. Gimnazjum klasyczne opuścili prof. Poniówna, obejmując posadę we Wągrowcu i prof. Antoniuk, który powraca do Warszawy. Prof. Trampelówna z gimnazj. żeńskiego otrzymała translokację do Świecia, a prof. Śliwińska przeznaczona została do innej szkoły. Na stanowiska kierownicze w szkołach powsz. powołani zostali pp. Kalinowski, Stępień, Piątkówna oraz Koralewski, który obejmuje kierownictwo szkoły specjalnej dla dzieci niedorozwiniętych. Sprawa personalna dalszych sił nauczycielskich jest jeszcze w zawierzeniu. Jak już donosiliśmy, władze szkolne ustaliły Grudziądz jako siedzibę inspektoratu na miasto i powiat grudziądzki oraz na powiat świecki. Dyrektor Kowalski, kierownik szkoły rolniczo-hodowlanej powołany został w charakterze wizytatora szkół rolniczych do Poznania.

— * **OSZUŚCI PRACUJA.** Pieczyński Marjan, zamiesz. przy ul. Wioślarskiej 65 doniósł policji że 17. bm. podczas jego nieobecności przyszedł do mieszkania nie-

znany osobnik, prosząc matkę o wydanie 2 ubrań, rzekomo dla syna. Matka nie przecuwając nic złego, wydała owemu osobnikowi ubrania. ogólnej wartości 350 zł, z którego osobnik ten zbiegł. Dochodzenie przeprowadza policja.

— * **SPISANO DONIESIENIA** za przekroczenie przepis. administracyjnych, 14, za opilstwo 4, za zakłócenie spokoju publicznego 22, zatrzymano: 4.

Z POZNAŃSKIEGO

— * **CHODZIEŻ.** (Śmiertelny wypadek.) Właściciel wiatraka Mayer ze Stróżewa został w dniu 17 bm. przgnieciony spadającym z woza kamieniem młynskim tak nieszczęśliwie, że zmarł po kilku godzinach męczarni. Wypadek zdarzył się na szosie między Chodzieżą a Pietronkami.

(Koncert prof. Ciechańskiego.) Dnia 15 bm. odbył się w tut. Sanatorium dla płucnochorych koncert prof. Konserwatorium Muzycznego w Poznaniu p. Ciechańskiego na kontrabasie, któremu akompanjowała absolwentka tegoż Konserwatorium p. Winiewiczówna z Poznania. Artyści udzielili się bezinteresownie, przy sposobności pobytu w Chodzieży na letnisku. Koncert prof. Ciechańskiego obejmował utwory Chopina, Dragonettiego, Liszta i in. kompozytorów i trwał niemal dwie godziny. Poza tem p. Winiewiczówna odegrała kilka utworów na pianinie. Koncert stał na wysokim poziomie artystycznym.

(Z zawodów sportowych S. M. P.) W niedzielę 13 bm. urządziło miejscowe S. M. P. zawody pływackie i lekkoatletyczne. Zawody pływackie odbyły się na jeziorze miejskim i składały się z biegu 100 mtr. i 1500 mtr. Stanęło do nich 9 zawodników. Lekka atletyka odbyła się na boisku fabryki fajansu. W tych ostatnich wzięła udział również drużyna S. M. P. z Szamocina, której zawodnicy wykazali dobre przygotowanie.

— * **CZARNKÓW.** (Napał rabunkowy na kobietę.) W Wilczaku w pow. czarnkowskim w nocy na piątek o godz. 2 wtargnęło dwóch nieznanymi osobnikami do mieszkania p. Rozalji Kłosowej. Trzeci stał na czatach. Jeden z napałników podobno uzbrojony w rewolwer, zażądał od przerażonej kobiety wydania pieniędzy, drugi tymczasem przeszukał mieszkanie i zabrał 5 zł oraz odzież wartości 250 zł. Na doniesienie poszkodowanej policja wdrożyła natychmiastowe śledztwo. (kl)

— * **GNIEZNO.** (Występ gościnny Teatru Nowego z Poznania.) W środę 23 bm. odegrany będzie w sali Hotelu Europejskiego wodewil W. Rapackiego p. t. „Jadę rzadziej“ z p. Hanką Wańską w roli głównej. Przedstawicielami humoru są takie „asy“ jak pp. Kadęń, Górski, Serwiński, Inne role grają pp. Wieczorkowska, Klejer, Koczmyrkiwicz i inni. Balet pod kierownictwem prof. Stankiewicza. Zapowiedź tego występu wywołała w naszym mieście ogromne zainteresowanie.

— * **MOGILLNO.** (Groźny pożar.) 18 bm. wybuchł w Kopcynie, pow. mogileń-

ski groźny pożar w zagrodzie rolnika Grzeszkowiaka. Pastwą pożaru padły u Grzeszkowiaka: dom mieszkalny, chlewy, oraz stodoła z pełnym żniwem i maszynami rolniczymi, pozatem drób, pościel, pies i większa ilość odzieży. W przyległej zagrodzie spłonęło doszczętnie umeblowanie. Straty dochodzą 10 000 zł, a ubezpieczony był tylko Grzeszkowiak na 2 500 zł. Podczas akcji ratowniczej, jeden ze strażaków oddziału z Padniewa spadł z rumowiska wysokości 4 mtr. raniąc się do tkliwie. Nieszczęśliwego zabrała straż mogileńska, i po udzieleniu pierwszej pomocy w Mogilnie odstawiono go w stanie ciężkim do szpitala powiatowego w Strzelnie.

(Zuchwała kradzież wódek.) 18 na 19. bm. włamali się nieznanzi złodzieje do składu kolonialnego i restauracji p. Łaganowskiego, skąd skradli większą ilość trunków ogólnej wartości 300 zł.

(Samobójstwo.) Żona rolnika Pieniążka w Bronisławiu pow. mogileński zażyła w celu samobójstwa weronalu. Wśród bóleści odstawiono ją do szpitala powiatowego w Strzelnie.

— * **NAKŁO.** (Sp. Tomasz Biniakowski.) W ub. czwartek zmarł zasłużony obywatel miasta, gorący patriota i narodowiec śp. Tomasz Biniakowski. W czasie powstania wielkopolskiego walczył pod Mrocza, a następnie po ewakuacji Nakła przewoził z narażeniem życia amunicję i rannych przez linię frontową, ratując w ten sposób życie wielu powstańców. Po przyłączeniu się Nakła do Polski poświęcił się pracy społecznej. Pracował w Bractwie Kurkowym, Radzie Nadzorczej Spółdzielczego Banku Kredytowego, Radzie Nadzorczej Gorzelnicy Nakielskiej, w radzie miejskiej i dozorze księcielnym. Wszędzie odznaczał się zacnością i prawością charakteru.

(Sprzedaż gmachu Banku Ludowego.) Bank Ludowy sprzedał wskutek trudności finansowych swój dom za 60 000 zł p. Zaydzie z Nakła.

— * **OSTRÓW.** (Z życia S. M. P.) Znamy ze swej aktywności Kolo Senjorów przy S. M. P. w Ostrowie urządziło ostatnio w miłym zakątku przy parku pp. Majerowiczów w St. Parzewie uroczystość obchodu „Cudu nad Wisłą“ z czynnym współudziałem S. M. P. z Wesozy. Program obejmował: o godz. 9 rano raport, poczem uroczysta msza św. w klasztorze O. O. Pasjonistów w Sadowiu, w czasie której wykonano udatne pienia mieszany i męski chór S. M. P. Ostrow pod dyrekcją p. Soleckiego Józefa. O godz. 12 odbyło się zebranie organizacyjne wszystkich zaproszonych sąsiadów S. M. P. oraz delegatów sokolstwa i straży pożarnych. Zebranie zagal kierownik koła p. Stodolny Fr. z Ostrowa, poczem oddał przewodnictwo przesowi S. M. P. Ostrow, p. Doma gale. Zebranie było urozmaicone występem męskiego chóru S. M. P. Ostrow oraz udatną deklamacją p. Janiaka z S. M. P. Ostrow; w szczególności wielkim zainteresowaniem cieszył się referat organizacyjny kierownika Koła Senjorów p. Stodolnego Fr., który w gorących słowach przedstawił zebranym twórcą a mozolną pracę S. M. P. Po południu odbyła się zabawa latowa, a przy zmroku o godz. 8 rozpoczęto akademję na wolnym powietrzu ku czci naszym bohaterom z nad Wisły. Punktem kulminacyjnym uroczystości był referat, wygłoszony przez p. Idziorka Fr. Cała uroczystość pozostawiła po sobie jak najlepsze wrażenie.

— * **POBIEZDISKA.** (Uczeń gimnazjalny postrzelil dziewczynę.) Od dłuższego czasu urządziły pewne towarzystwa z pod znaku „sanacji“ w każdą niedzielę i święta a nawet i w dnie powszednie dancng na wyspie jeziora „Piestruchowo“. Przy dźwiękach brygad bawiono się bardzo wesoło. Smutnym wynikiem tych zabaw wesołej „sanacji“ był tragiczny wypadek postrzelenia niejakiej M. Skowronskiej, członkini „Strzelca“, w czasie przejazdu łodzią z wyspy przez 16-letniego gimnazjastę Rogowskiego z Warszawy, bawiącego na wakacjach u krewnych. Jednym z oddanych trzech strażalów S. ugodzona została bardzo niebezpiecznie w brzuch; po udzieleniu do-rażnej pomocy lekarskiej raniona przewieziona została do Szpitala Przemienienia Pańskiego w Poznaniu, gdzie dokonano natychmiast operacji. Stan S. jest jednakże podobno bardzo ciężki. Sprawcę czynu osadzono w areszcie policyjnym; przyczynę wypadku wyjaśnij prawodopodobnie śledztwo. Byłoby dobrze, gdyby

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Dr. Sz. Koluda Wielka z podziękowaniem za otrzymane laski 5 zł, Jan Bialecki z podziękowaniem za otrzymane laski i dobrodziejstwa 5 zł, Marja Roszakówna, Leszna za otrzymane laski z prośbą o dalsze 5 zł, razem 15 zł.

Na chleb św. Antoniego: F. Z. jako 10 procent wygranej w loterii 6 zł, razem z poprzednio pokwitowaniami 56 zł.

Dnia 19. bm. wyplaciliśmy Komitet Budowy Pomnika N. S. J. złożone w naszej administracji składki na Pomnik Serca Jezusowego 482,40 zł.

na wyspę zechciały zajrzeć władze skarbowe, gdyż w myśl obowiązujących opłat od zabaw ładny grosz wpłynąłby do kasy skarbowej.

— * ROGOŹNO. (Likwidacja szpitala?) Krząca po mieście uporczywie pogłoski o rzekomej przeniesieniu miejskiego szpitala w Rogoźnie do Wagrowca. Zniesienie szpitala byłoby wielką krzywdą dla miejscowego społeczeństwa.

(Z życia Stronnictwa Narodowego). W ubiegły wtorek, t. j. w święto Wniebowzięcia N. M. P. odbyło się w Polskim Hotelu zebranie publiczne ze sprawozdaniem poseselskim posła Lewandowskiego (Str. Narodowe). Na zebraniu prócz licznie przybyłej publiczności jawił się przedstawiciel starostwa powiatowego p. Barth z jednym posterunkowym. Zebranie zagałę wiceprezes Str. Nar. w Rogoźnie p. Pohl, odczytując porządek obrad i udzielając głosu p. posłowi. W pewnym momencie, gdy pan poseł mówił o projekcie zmiany konstytucji, p. przedstawiciel starostwa zebranie rozwiązał. Po opróżnieniu sali odbyło się zebranie członków Stronnictwa Narodowego z udziałem przeszło 100 osób (za legitymacjami), na którym p. poseł zreferował zagadnienia bieżące polityki polskiej i przedstawił stanowisko klubu Stronnictwa Narodowego. Po przemówieniu pana posła nagrodzonym frenetycznymi wprost brawami, członkowie Str. Nar. zabierali głos w dyskusji, poczem p. przewodniczący solwował zebranie.

(Osobiste). Długoletni profesor tutejszego gimn. klas. państw. im. Przemysława p. Delektu decyzją kuratorium przeniesiony został na równorzędne stanowisko do gimnazjum w Tczewie. (er)

— * SIERAKÓW. („Dodatki do podatków“). Zabagnione swego czasu stosunki finansowe naszego miasta spowodowały, że obecnie za błędy gospodarki miejskiej muszą płacić obywatele w postaci różnych „dodatku“ do podatków. I tak np. magistrat bez porozumienia się z radą miejską wezwał obywateli, prowadzących wyszynk napoiw alkoholowych, do zaplacenienia „dodatku“ od opłaty państwowej za patent akcyzowy za rok 1931 (!) w wysokości 150 procent (!!!). Pozatem magistrat zapowiada ściąganie dalszych „dodatku“ za lata ubiegłe. Dojdzie w ten sposób do tego, że społeczeństwo zubożałego i tak Sierakowa pójdzie chyba z torbami... Kto temu winien? Burmistrz p. Vogel, choć gorliwy działacz B. B., został zawieszony tak, że obecnie miasto jest bez włodarza. Nie łączy nas nic z przekonaniem p. Vogla, ale to stwierdzić musimy obiektywnie, że wina obecnego stanu gospodarki miejskiej nie leży po jego stronie. Mszczyć się tu błędy przeszłości, na które oddawna — bez skutku wskazywałem. Dzisiaj szuka się kozłów ofiarnych, a płacić każe się podatników.

(Rowerami przez Polskę). Pp. Alojzy Dórr, powstaniec wielkopolski i Edmund Górny, członek Związku Młodych Narodowców, obaj z Międzochodu wyruszyli ostatnio na rowerach w podróż po Polsce. Dzielnym kolarzom Szczęść Boże w drodze!

— * ŚMIGIEŁ. (Kronika policyjna). Od pewnego czasu grasuje w tutejszem mieście i okolicy szajka złodziei na rowery i to w nocy 18 bm. skradziono na szkodę Władysława Michalskiego 1 rower męski. Też w nocy skradziono również rower ze zamkniętej szopy Juliuszowi Bendzinowi, oraz 2 rowery z chlewu Józefowi Gbiorkowi. W Łagowie wymłoceno ze stogu Pelnowi Tomaszowi 3 wozy żyta, lecz sprawców ujęto i osadzono w więzieniu. Zboże zwrócono poszkodowanemu.

(Odpust). W czasie od 2—11 września odbędzie się w Górcie Duchownej wielki odpust ku czci Matki Boskiej Pocieszenia.

— * SZAMOTUŁY. (Wspaniały przebieg uroczystości 30-lecia Katolickiego Tow. Robotników Polskich). W ubiegłą niedzielę obchodzili tu. Katolickie Towarzystwo Robotników Polskich 30-letnią jubileusz istnienia. Rano wyruszył długi pochód członków bratnich i miejscowych towarzystw z przeszło 20 sztandarami i orkiestrą na czele do kolegiaty na nabożeństwo. Podniosłe kazania wygłosił patron ks. dziekan Kaźmierski. mszę św. odprawił wicepatron ks. mansonarz Zaremba.

Po nabożeństwie odbyła się akademja na szelnie zapelnionej dużej sali p. Sundmannowej. Po zagajeniu uroczystego zebrania przez prezesa p. Szufłaka objął przewodnictwo ks. dziekan Kaźmierski, witając licznie przybyłych delegatów z Wronek, Wielenia, Pękowa, Dusznik, Obornik, Obrzycka, Pniew, Kaźmierza, miejscowe towarzystwa, jak również przedstawicieli władz z zast. starosty na czele. Robotniczy chór Tow. śpiewu „Dzwon“ odśpiewał „Gaude mater“, poczem wygłosił piękną deklamację pod tyt. „Nie wolno nam“ p. Śmikowski. Krótkie treściwe sprawozdanie z 30-letniej pracy zdał sekretarz p. Pawlak. Dłuższy referat o ideologii katolickich towarzystw robotników wygłosił delegat z związku, p. Ciępluch. Mówcę obdarzono burzą oklasków. Po złożeniu życzeń przez poszczególnych delegatów i wniesieniu okrzyku na cześć Ojca Świętego i Prezydenta zakończono piękną uroczystość.

(Ujęcie znanego włamywacza). Jak już donosiliśmy, włamali się nieznanymi sprawcy do zakładu jubilerskiego p. Szewcówna i zabrali biżuterji wartości 3500 złotych. Jednego ze sprawców ujęła policja w osobie znanego na tutejszym gruncie włamywacza Władysława Karwana, który przed kilku dniami otrzymał z więzienia w Poznaniu urlop „zdrowotny“. K. odstawiono do więzienia na ul. Młyńskiej.

Członkowie „Strzelca“ paserami

Afera działaczy „sanacyjnych“ w Witkowie

Z Witkowa pow. gnieźnieński donoszą: Właścicielka sklepu przy ul. Poznańskiej p. Rymerowa doniosła policji o systematycznie dokonywanych w jej sklepie kradzieżach, dochodzących sumy około 8.000 złotych. Na skutek tego doniesienia policja zarządziła rewizję w mieszkaniu małżonków Franciszki i Edwarda Koralewskich i znalazła w nich część ukradzionego u p. Rymerowej towaru wartości około 2.000 złotych.

Dość należy, iż Franciszka Koralewska jest członkinią zarządu oddziału żeńskiego miejscowego „Strzelca“, a jej mąż członkiem „Strzelca“ i działaczem B. B.

Dochodzenia w tej sprawie trwają. Narazie nie ulega wątpliwości, że kradzieży dokonywali syn p. Rymerowej na spółkę z niejakim Stefanem Miłowskim, również z Witkowa, zaś małżonkowie Koralewscy pełnili rolę paserów. Po wykryciu kradzionego towaru Koralewscy starali się ublażyć p. Rymerowemu, aby sprawę zatuszowała. W „sanacji“ witkowskiej, rzecz jasna, ujawnienie afery wywołało konsternację.

60-lecie pracy zasłużonego nauczyciela - narodowca

Jubileusz prof. Palińskiego z Wagrowca

Honorowy prezes Stronnictwa Narodowego w Wagrowcu, honorowy członek Akademickiego Koła Pałuczan i zasłużony współpracownik wielu organizacji społecznych, emerytowany profesor seminarjalny, p. Piotr Paliński w Wagrowcu obchodził 17. b. m. 60-lecie pracy na niwie pedagogicznej, literackiej i społecznej. Niestrudzona i bardzo ofiarna działalność Jubilata zjednała Mu ogólny szacunek wśród społeczeństwa, czego dowodem wyrazy arypasterskiego uznania, jakie złożył Jubilatowi m. in. Prymas Polski.

P. Piotr Paliński stoi już dziś u szczytu swojego życia, opromieniony sławą czynów, których dokonał, chociaż ani na chwilę nie przerwał dalszej działalności publicystycznej. Niedawno właśnie wyszła z pod jego pióra bogata monografia p. t. „Powiat węgrowski“, w której z młodzieńczą werwą i entuzjazmem opisał piękno regionu pałuckiego. W przygotowaniu ma nowe dzieło p. t. „Powiat żniński“. W charakterze tych prac symbolizuje się całkowita działalność Jubilata. Od wczesnej młodości głęboko miłujący swój zawód nauczyciela polski i nieustraszonego bojownika o duszę dziecka polskiego, później długoletni redaktor gnieźnieńskiego „Lecha“, zawsze wytrwale szermierz sprawy narodowej polskiej, którą nad wszystko ukochał i dla której tak wie-

le wycierpiał. „Pracą a Bogiem — ani się gniewu lękam — ani dbam o laski“ — oto dewiza prof. Palińskiego. Tą dewizą kierował się zawsze na stanowisku nauczyciela młodzieży za czasów niewoli. Żadna siła, żadne prześladowanie nie sprowadziło Go z drogi posłannictwa, jaką sobie wybrał i na niej też wytrwał do końca. Władze szkolne pruskie, bezradne wobec Jego wytrwałego stanowiska, szykanowały go na każdym kroku, pozabawily Go pracy przy naukowym warsztacie, a kiedy potem chwycił za pióro, aby w polskiej redakcji bronić sprawy polskiej, został po długich więzieniach wygnany z kraju i osiadł w Holandji. Tutaj wierny — dewizie — rozwinął owocną działalność wśród miejscowej Polonji, gdzie zakładał liczne stowarzyszenia kulturalno-oświatowe, gdzie kształcił młodzież, w czem w wielkiej mierze pomocną mu była żona.

W odrodzonej ojczyźnie prof. Paliński wrócił do warsztatu pracy nauczycielskiej, zajmując stanowisko w Seminarjum Nauczycielskiem w Rawiczu. Zawsze był i jest nauczycielem, uczącym otoczenie kochać naród. Jest wypróbowanym przyjacielem młodzieży, którą — jak rzadko kto — rozumie i z którą zawsze jeszcze współpracuje.

Dostojnemu Jubilatowi przesyła redakcja ad multos annos!

— * WRZEŚNIA. (Gościenny występ Teatru Nowego z Poznania). We wtorek 22. bm. wystąpił gościnnie w naszym mieście zespół Teatru Nowego z Poznania, który dawał dotychczas przedstawienia w Komedji Muzycznej. Odegrany zostanie przemily wodewil W. Rapackiego „Ja tu rządze“ z Hanką Wańską w roli energicznej „majstrowej“. Inne role grają pp. Wieczorkowska, Kaden, Górowski, Tatariewicz, Serwiński i inni.

— * ZANIEMYŚL. (Poświęcenie sztandaru S. M. P.). Nad wyraz żywotne S. M. P. w Zaniemyślu, pozostające pod troskliwością i baczną opieką ks. proboszcza Langkana, odbyło uroczyste poświęcenie nowonabytego sztandaru. Piękną i podniosłe przemówienie wygłosił ks. Michałski z Poznania.

Z POMORZA

— * GDYNIA. (Skutki arbitrażu). W wyniku arbitrażu, którego w zatargu pomiędzy marynarzami i armatorami polskiej floty handlowej dokonał dyrektor Urzędu Morskiego, „Żegluga Polska“ przystąpiła do redukowania załóg na statkach. Na „Wilnie“ zwolniono 4 marynarzy i podobnie ma być w najbliższym czasie ograniczona załoga na statku „Kraków“.

(Pożegnanie naczelnika Antonowicza). W dniu 19 bm. gospodarce sfery portu gdyńskiego pożegnały bankietem w „Domu Zdrojowym“ długoletniego naczelnika Urzędu Celnego w Gdyni, p. Antonowicza.

(Rozprawa apelacyjna przeciw Kotlińskiemu i Mikulskiemu). Na dzień 25 września zapowiedział tutaj swój przyjazd sąd apelacyjny z Torunia, który rozpatrzy w drugiej instancji sprawę budowniczych Kotlińskiego, Mikulskiego i Granowskiego, z których dwaj pierwsi przebywają nadal w więzieniu.

(Gdzie jest yacht „Przygoda“?) Przed kilku tygodniami „Kurjer Poznański“ donosił o tajemniczym zniknięciu z Gdyni yachtu żaglowego „Przygoda“. Obecnie staje się wiadomem, że yacht widziano przed dwoma tygodniami w kanale kilofskim. Przypuszczać można, że śmiały żeglarze wyruszyli na zachód w dalszą podróż.

(O spowodowaniu śmierci śp. Antoniny Janickiej). Do tutejszej prokuratury wpłynęły akta z dochodzeń policyjnych w sprawie śmiertelnej katastrofy motocyklowej, której ofiarą padła śp. Antonina Ja-

Z BYDGOSZCZY

Tragiczny wypadek motocyklowy.

Inżynier elektrowni miejskiej i znany sportman. 34-letni Julian Komierowski, uległ w sobotę na szosie Inowrocławskiej w pobliżu miejscowości Złotniki Kujawskie tragicznemu wypadkowi motocyklowemu. Inżynier Komierowski powracał od siostry swej z Kościelca i prawdopodobnie z powodu ślizgawicy na szosie po deszczu nie mógł utrzymać równowagi motocyklu i uderzył o drzewo. Dopiero po pewnym czasie przejeżdżające szosą osoby dostrzegły leżące bez przytomności i z najbliższego telefonu zawezwały z Bydgoszczy karetkę pogotowia. Ta odwoziła inż. Komierowskiego do Lecznicy Miejskiej w Bydgoszczy, gdzie stwierdzono szereg silnych obrażeń zewnętrznych i wewnętrznych, pęknięcie w dwóch miejscach czaszki oraz strzaskanie jej podstawy. W ciągu całej niedzieli inż. Komierowski był nieprzytomny, ponieważ jednak utrzymuje się przy życiu, a mózgu nie uległ poważniejszemu uszkodzeniu, lekarze nie tracą jeszcze nadziei na możliwość utrzymania go przy życiu.

— Czy to możliwe. Dochodzą nas wieści, że jedno z kin bydgoskich przeszło w ręce żydowskie. Mianowicie kino „Nowości“, mieszczące się przy ul. Mostowej w żydowskim domu Jachmanów, prowadzone przez około 10 lat przez p. Piotrowskiego, a ostatnio przez p. Dworkowskiego, zgłosiło przed niedawnym czasem upadłość. Poza innymi zobowiązaniami ciążyła na kinie większa należność za komorne. Dwukrotnie wyznaczona licytacja nie dochodziła do skutku, aż wreszcie teraz podobno przy pomocy właścicieli domu kino to miało przejść w ręce żydowskie. Byłby to pierwszy tego rodzaju wypadek w Poznaniu i na Pomorzu.

— Ciębia zbożowo-towarowa czynna codziennie. Otwarta zaledwie przed kilkoma tygodniami przy bydgoskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej giełda zbożowo-towarowa wykazuje bardzo żywą działalność. Czynna 4 razy w tygodniu, załatwiała stałe znaczne transakcje, sięgające paru i kilku tysięcy ton. Wobec tak skutecznego rozwoju giełdy jej przedjudym postanowiono odbywać zebrania giełdowe we wszystkie dni tygodnia, z wyjątkiem niedziel i świąt.

— Kara więzienia za urządzenie awantur. Niejak Morkiewicz oraz jego przyjaciółka Rewolińska pociągnięci zostali do odpowiedzialności sądowej za urządzenie awantur w przytulku dla bezdomnych przy ul. Jagiellońskiej oraz za opór władzy. Mianowicie 10 listopada r. ub. w stanie podchmielonym przybyli na nocleg do przytulku i wszczęli awanturę oraz bijatykę z nocującymi tam bezdomnymi. Gdy przybyła na wezwanie dozorecy policja chciała aresztować Morkiewicza, ten zaczął kopać i gryźć policjantów, a gorliwie w tem pomagała mu Rewolińska. Sąd skazał Morkiewicza na 6 miesięcy więzienia, a jego przyjaciółkę na 3 miesiące aresztu, zawieszając karę na przeciąg lat 3.

— Przyłapano świętokradca. W pociągu, przybywającym do Bydgoszczy od strony Torunia, aresztowano niejakiego Stanisława Kozaka, który w walizce posiadał rozmaite wota i sprzęty kościelne, pochodzące niewątpliwie z kradzieży. Dochodzenia policyjne ustaliły, że Kozak kilkakrotnie już był karany za kradzieże z włamaniem i świętokradztwa.

— Nieszczęśliwa ofiara zabawy z bronią. Jan Lampka, młody chłopiec, zam. przy ul. Chocimskiej 2 wraz z kolegą swoim zabawił się w niedzielę 20 bm. po poł. pod nieobecność rodziców nabitym bronią. W pewnym momencie rewolwer wypalił i przetrzebił chłopca ciężko przez płuca, rozrywając jedną z głównych tętnic krwionośnych. Ofiarę nieszczęśliwego wypadku przewiozła karetka pogotowia do Szpitala Miejskiego, gdzie skonstatowano tak silny krwotok wewnętrzny, że stan chłopca uznano jako beznadziejny.

— Dyżury aptek od 21—27 sierpnia: apteka Piastowska przy placu Piastowskim i Apteka Pod Orłem przy Starym Rynku.

Z ŁÓDZKIEGO

— * KALISZ. (Schwytnie świętokradcy). Para zbrodniarzy, która dokonała kradzieży świętokradczej w kościele St. Nazaretanek, jest, jak się okazuje, identyczną z parą świętokradców, która ograbiła kościół w Inowrocławiu. W Bydgoszczy aresztowano mężczyznę — sprawcę obydwóch kradzieży, współniczka zaś ukrywa się jeszcze przed okiem policji. Nawzisk, ze względu na dobro sprawy, narazie nie podajemy.

(Łądowskie w Kościelnej Wsi pod Kaliszem). Staraniem tutejszych władz wojskowych, na terenach przeznaczonych do ćwiczeń w Kościelnej Wsi, pod Kaliszem, zbudowane zostało ładowskie dla samolotów wojskowych, jak również i cywilnych, przeznaczonych do przewożenia w nagłych wypadkach chorych komunikacją powietrzną. Miejscowy oddział L. O. P. P. oraz wojsko czynią starania o pobudowanie w Kaliszu lotniską celem uruchomienia stałej komunikacji pasażerskiej z Kaliszem przynajmniej do Warszawy i Poznania.

(Przymusowe lądowanie). Na polu pod Koninem wylądował z powodu braku paliwa samolot z 3-go pułku lotniczego w Poznaniu, pilotowany przez mechanika A. Króla i obserwatora S. Jankowskiego. Zatelefonowano do Poznania, skąd specjalny samolot musiał przywieźć paliwo.

Uroczono położony wśród lasów i jezior Antonin, był celem niedzielnej wycieczki w „Nieznanę”, zorganizowanej przez pozn. dyr. P. K. P. Do wyjątkowego powodzenia wczorajszej podróży przyczynił się również szereg niespodzianek, w postaci pięknych nagród, jakie przeznaczyło kierownictwo wycieczki i zarząd letniska dla wyróżnionych przez uczestników pięknych Poznaniaków. Poza tem odbyły się na jeziorze wyścigi kajaków, którym przyglądały się tłumy wycieczkowiczów, rezygnujących chwilowo z rozkoszy tańca, kąpeli w jeziorze i romantycznych przechadzek po lasach. Miss „Nieznaną” została p. Jadwiga Burdanówna z Poznania, której wręczono piękną nagrodę biura podróży „Orbis”. Za najładniejszy kostium plażowy otrzymała I nagrodę p. Eug. Wróblewska z Poznania, zwycięstwo w wyścigach kajaków odnieśli pp. Łukasiewicz i Bessert. Należy raz jeszcze podkreślić pomysłową organizację wycieczki, której gospodarzował referent dyrekcji P. K. P. p. Kolankiewicz.

Wojna o Pomorze przed 500 laty

Dokładnie przed 5 wiekami, w sierpniu 1433 r., toczyły się na Pomorzu zacięte walki. Była to jedna z tych licznych wojen, jakie Polska prowadziła już po Grunwaldzie, a przed ostatecznym odzyskaniem Prus Królewskich w r. 1466.

Stary król Jagiello już nie kierował osobiście tą wyprawą. Przybył wprawdzie w czerwcu 1433 r. do Koła, gdzie zebrała się 16-tysięczna armia polska, ale dowództwo nad nią powierzył kasztelanowi krakowskiemu, Mikołajowi z Michałowa. Była to główna armia polska. Drugą, mniejszą, stanowili Wielkopolanie w liczbie przeszło 3 tys., którzy połączyli się nad Odrą z 7 tys. Czechów „Sierotek” pod wodzą Jana Czapka. To wojsko już z początkiem czerwca wkroczyło do krzyżackiej Nowej Marchii, a spustoszywszy ją ruszyło na Pomorze, ku Chojnicom. Tu połączyło się z główną armią polską, która szła z Koła przez Bydgoszcz i Tucholę. Tuchola, pod którą podstąpiono, miała wedle współczesnego kronikarza tak potężne działa, że wojsko polskie musiało stanąć o milę od miasta.

Obłężenie Chojnic trwało od 6 lipca do połowy sierpnia. Załoga krzyżacka pod wodzą Erazma Frischborna broniła się dzielnie. 25-tysięczna armia polsko-czeska też dokładała starań, by zdobyć miasto. Szturm ge-

neralny przypuścili Polacy 22 lipca, z czterech stron równocześnie. W jednym miejscu oblegając dotarli aż do palisady, ale nigdzie do miasta wdrzeć się nie zdołali. Wreszcie spróbowano jeszcze jednego środka: podkopania się pod mury. Ale czujna załoga krzyżacka zaczęła również kopać i strzelać do wykrytych podkopów. W końcu zniechęcone wojsko polskie odstąpiło od Chojnic i ruszyło do Świecia, a stamtąd wzdłuż Wisły do Tczewa. Polacy nie zamierzali go oblegać, ale niespodziewanie w mieście wybuchł wielki pożar. Uciekając z ciasnych uliczek przed rozszalałym żywiołem mieszkańcy Tczewa sami wylamali bramy i miasto wpadło w ręce Polaków. Było to 29 sierpnia 1433 r. Z Tczewa ruszyła armia pod Gdańsk. Bito z armat do miasta, ale nie próbowano go zdobywać. Całe wojsko, piesze i konne, weszło do morza, wyprawiając w niem igrzyska. Czesi brali wodę morską do flaszek na pamiątkę.

Następnie rozpoczął się powrót. Maszerując koło Starogardu i Tucholi doszło wojsko polskie do zamku w Jasiencu, który szybkim szturmem zdobyto. Tu przybyli do obozu polskiego pełnomocnicy Zakonu i w dniu 15 września zawarto zawieszenie broni. Na tem się ta krótka wojna o Pomorze zakończyła. S.

1100-lecie pierwszej świątyni chrześcijańskiej na Słowaczynie

Niezwykły ruch panował w dniach od 12 do 16 sierpnia w niewielkim lecz bardzo starożytnym mieście Słowaczyna południowej Nitrze. Zjechało tu ponad 100 tysięcy osób z różnych stron Słowaczyny, Czech i Moraw z wybitnymi przedstawicielami rządu i organizacji społecznych na czele, aby uczcić 1100-lecie założenia przez słowackiego księcia Pribinę pierwszej na ziemiach słowiańskich świątyni chrześcijańskiej. Na uroczystości przybyli również liczni goście z zagranicy, przedewszystkiem z Polski, a wśród nich Prymas Polski J. Em. ks. Kardynał August Hlond, arcybiskup Belgradu ks. Rodić, biskup mostarski ks. Nisic i inni.

Główne uroczystości świeckie przypadły na dzień 13 sierpnia, niedzielę. W dniu tym po nabożeństwie w katedrze na górze zamkowej po ulicach miasta rozwinął się wspaniały pochód, w którym wzięło udział około 30 tysięcy przedstawicieli różnych organizacji, Orła, Sokola, drużyn junackich i t. p. Pochód zakończony został wielkim zebraniem ludowym, podczas którego wygłoszono wiele przemówień okolicznościowych. Przemawiał m. in. przedstawiciel prezydenta republiki czechosłowackiej, prezes ministrów Malypetr, który odczytał orędzie prezydenta Masaryka, ks. Hlinka, przywódca Słowaków, prezydent krajowy Słowaczyny Orszag i inni.

Cały dzień następny poświęcony był

różnym zebraniom zjazdowym, a wtorek, 15 sierpnia — właściwym uroczystościom religijnym. I tego dnia również odbył się piękny pochód przez miasto zakończony uroczystym nabożeństwem odprawionem na błoniach pod miastem, przed ołtarzem umyślnie ustawionym na wzniesieniu, przez J. Em. ks. Kardynała Hlonda. Po nabożeństwie J. Em. ks. Prymas Hlond i inni dostojnicy kościelni przemawiali od ołtarza.

Prymas Polski J. Em. ks. Kardynał Hlond z racji uroczystości wystosował do Słowaków list, który podała cała katolicka prasa słowacka, a który brzmi:

„Dziękuję wam, bracia Słowacy, za otworzenie przed światem przez te jubileuszowe uroczystości jednej z najstarszych ksiąg historii północnej Słowaczyny. Wraz z wami składam głęboki hołd postaciom pierwszych waszych ksiąg, wynurzającym się z pomroki dziejów. Wraz z wami oddaję cześć waszej przeszłości i ze wzruszeniem wsłuchuję się w szelest odległych wieków waszego istnienia. Wraz z wami czuję pamiątkę i świętość, która ze świątyni Pribiny mocnym głosem czasów minionych wzywa nas do spełnienia swego posłannictwa.

Chwała Tobie, dawna sławna Nitro, czcigodny Rzymie-słowacki! Wraz z innymi narodami słowiańskimi pozdrawiamy Cię w majestacie szat jubileuszowych. Do tonu Twojej zadumy

słowackiej wnoszę radosną nutę duszy polskiej. Powiedz swoim dzwonom dźwięczącym, aby w potężnym rozkolysaniu ponad słowackie góry i doliny zwiastowały wszystkim Twą dawną sławę i zorzę wielkiego dnia Słowaczyny.”

† August Kardynał Hlond,
Prymas Polski.

Wyznania religijne i parafie w Polsce

Polska wśród ludności swej liczy wyznawców wielu religii różnych obrządków, główne jednak wyznania są: rzymsko-katolickie, do którego należy 63,8 proc. ludności państwa, grecko-katolickie — 11,2 proc., ewangelickie — 3,8 proc., prawosławne — 10,6 proc., mojżeszowe — 10,5 proc. Na inne wyznania i sekty (mahometańskie, marjawickie, baptyści, jednota chrześcijańska i t. p.) przypada zaledwie 0,1 proc. całego zaludnienia.

Katolicy rzymskiego obrządku posiadają ogółem 5241 parafii i filij, z tego na województwa centralne przypada 42,9 proc., na wschodnie 10,1 proc., na zachodnie 22,2 proc. i na południowe 24,8 proc. Na jedną parafię przypada przeciętnie około 3920 osób. Kościołów i kaplic liczonego 5918, z tego na woj. centralne przypada 41,7 proc., na wschodnie 12,0 proc., na zachodnie 21,1 proc. i na południowe 25,2 proc. Na jeden kościół przypada przeciętnie 3471 osób. Zauważyć należy, że z ogólnej liczby 5241 parafii 83,5 proc. przypada na wiejskie i 16,5 proc. na miejskie.

Grecko-katolicy posiadają 1974 parafii, głównie w woj. południowych i 3151 kościołów i kaplic. Na jedną parafię przypada (dla porównania liczby odnoszące się do katolików będą z mieszczane w nawiasach) 1827 osób (3920), a na jeden kościół — 1145 (3471). W porównaniu zatem z katolikami rzymskiego obrządku potrzeby wyznaniowe gr.-katolików są lepiej zaspakajane. Większość parafii (93,7 proc.) znajduje się na wsi.

Prawosławni (głównie w woj. wschodnich) zorganizowani są w 1624 parafiach, posiadających 2076 kościołów. Na parafię przypada 2101 (3920) osób, na jeden kościół — 1644 (3471). Stosunkowo zatem prawosławni posiadają również więcej od katolików zarówno parafii jak kościołów. Parafie (90,0 proc.) mieszczą się przeważnie na wsi.

Ewangelicy (dzielący się na 5 obrządków) posiadają 701 parafii (w tem 60,8 proc. na wsi) i 827 kościołów i kaplic. Na jedną parafię przypada 1700 wyznawców i na jeden kościół — 1441. Ewangelicy również znajdują się w stosunkowo lepszym położeniu od katolików.

Wśród drobnych sekt na zaznaczenie zasługują: marjawici, posiadający 70 parafii (w tem 70,0 proc. na wsi) i 67 kościołów, wolno-reformowani — 1 gminę i 1 kościół, jednota chrześcijańska — jedną parafię baptyści — 13 parafii (w tem 46,2 proc. na wsi) i 10 kościołów Karaimi liczą 4 gminy wyznaniowe i tydzień świątyni, mahometanie — 18 gmin (w tem 44,4 proc. na wsi) i 16 świątyni.

Żydzi rozsiani są po całym obszarze państwa. Posiadają oni 1067 gmin wyznaniowych (w tem 47,7 proc. na wsi) i 2041 świątyni. Na jedną gminę przypada przeciętnie 3169 (3920) osób, na jedną świątynię — 1652 (3471). Z ogólnej liczby 1067 gmin wyznania mojżeszowego na województwa centralne przypada 41,8 proc., na wschodnie — 23,9 proc., na zachodnie 10,9 proc. i na południowe 23,4 proc., z 2041

świątyni na woj. centralne przypada 37,7 proc., na wschodnie 24,8 proc., na zachodnie 6,1 proc. i na południowe 31,4 proc.

Tak więc najwięcej wyznawców na jedną parafię liczą katolicy, następnie żydzi, dalej prawosławni, potem dopiero grekatolicy i ewangelicy. Na jednego kapłana rzymsko-katolickiego przypada 2256 osób, na gr.-katolickiego — 1687, ewangelickiego — 2079, prawosławnego około 1150, mahometańskiego — 162 i t. d. Ogółem zaś liczono u nas 53 biskupów (41 katolickich 5 gr.-katolickich i 7 prawosławnych), 14867 księży i zakonników, z tego na wyznania katolickie przypada 61,6 proc., na gr.-katolickie 14,4 proc., na ewangelickie 3,9 proc., na prawosławne 20,0 proc., na mahometańskie 0,2 proc. Duża liczba stosunkowa dla wyznania prawosławnego pochodzi stąd, że do duchowieństwa wliczono i służbę kościelną w liczbie 1436 osób, posiadającą niższe święcenia. Z. K.

Przepowiadanie trzęsienia ziemi

Okropność trzęsienia ziemi polega głównie na jego nagłym, niespodziewanym pojawianiu się. Bez wszelkiego ostrzeżenia, bez możliwości przygotowania się, ludzie poddawać musieli się straszliwej tej katastrofie. Wobec tego wielkiem dobrodziejstwem dla ludzkości będzie wynalazek profesora Novarete, kierownika stacji doświadczanej dla wstrząsów podziemnych w Salto pod Santiago w Chile, któremu udało się skonstruować instrument, anonsujący trzęsienie ziemi przed jego wybuchem. Wiadomem już było od szeregu lat, że trzęsienia ziemi poprzedzane bywa zaburzeniami elektromagnetycznymi, i to w postaci drgań, zaznaczające się w odstępach siedmiosekundowych, a wzrastających w miarę zbliżającego się trzęsienia ziemi. Novarete zbudował elektromagnetyczny samoregistrator, który ustawia się w równomiernie utemperowanym lokalu, tak, żeby wszelkie wstrząsy mechaniczne były wykluczone. Po pięcioletnich doświadczeniach z tym aparatem, które dały dobre wyniki, urządzono kilka stacji doświadczalnych w środkowej części Chile, gdzie często zaznaczają się wstrząsy podziemne. Wspólne doświadczenia doprowadziły do tego wyniku, że trzęsienia ziemi zdołano przepowiedzieć już na 20 godzin przed ich powstaniem, i że potrafiono oznaczyć gniazdo trzęsienia.

O ile metody prof. Novarete dadzą się zastosować z tym samym dobrym skutkiem także w innych częściach świata, oznaczałoby to olbrzymi postęp w walce z straszliwymi skutkami trzęsienia ziemi. W i P.

Kosmetyka z przed 5000 lat

Fabrykacja szminki u starożytnych Egipcjan stała na wysokim poziomie technicznym i była bardzo wielostronna. Czarna szminka, wytwarzana głównie z węgla, służyła do czernienia brwi i rzęs. Oczy podmalowywano farbą zieloną z rdzy miedzi i żywicy. Paznokcie różowiono farbą pomarańczową, wydobywaną z henny.

Najwyższego rozwoju doznała sztuka szminkowania u Rzymian. Damy rzymskie posługiwały się szminką z ziarn palmowych lub z spalonych liści różanych. Włosy farbowano na blond zapomocą mydła, sprowadzanego od Germanów albo henną. W czasach najwyższego zbytku pudrowano włos złotym pudrem.

Znano wówczas już także środki do usuwania włosów. Używano głównie preparatów z siarki i arseniku. W i P.

„Panna Rosie” — oto słońowna w zwierzyńcu nowojorskim, najmilsza pupilka dzieci. W tych dniach obchodziła uroczystość swych urodzin; dzieci nowojorskie ofiarowały jej tort olbrzymich rozmiarów, który panna słońowna z dużą rozkoszą zajada. Na urodzinki swoje ubrała się w najnowszy swój kapelusz letni, chroniący jej cerę od zbytniego opalenia.

52 pary na ślubnym kobiercu

Budapeszt, jak wszystkie dzisiejsze miasta europejskie posiada na peryferiach swe kolonie barakowe dla różnych ekwipowanych i bezdomnych. Lokatorzy tych baraków to przeważnie różni wykolejency, wiele pod względem moralnym pozostawiający do życzenia.

Znalazło się grono ludzi dobrej woli, którzy zaopiekowali się mieszkańcami baraków. Gdy stwierdzono, że wśród barakowych lokatorów bardzo dużo jest tak zwanych dzikich małżeństw, postarano się z pomocą duchowieństwa uręgulować ten stan rzeczy i oto wynikiem tych zabiegów były 52 śluby, jakie odbyły się niedawno w jednym dniu w jednym z kościołów budapeszteńskich. Koszta związane z tym gromadnym ślubem pokrył magistrat budapeszteński.

Takie uporządkowanie stosunków zdobyły się w niejednym mieście u nas. (KAP.)

Spodnie ministra wróżą dobrych lub złych zbiorów

W Sjamie panuje dziwny obyczaj: gdy w Europie o złych czy dobrych zbiorach mówią sprawozdania odnośnie i kursy giełd zbożowych, w Sjamie rolnicy i kupcy wnioskuje o przebiegu zbiorów... ze spodni pana ministra rolnictwa.

Oryginalny ten pogląd i obyczaj nie ma w sobie ani krzyży braku szacunku dla ministra, który w tym kraju rolnictwem jest osobą, zażywającą ogólnego szacunku.

Obzędek pierwszego siewu, który odbywa się w maju, gromadzi zwykle wielkie tłumy Sjamczyków, oczekujących z niecierpliwości ukazania się auta ministra. Gdy minister wysiadł już z auta, udaje się na przygotowany teren, tam kładzie i sadzi w ziemię ziarna ryżu. Po krótkiej modlitwie do Buddy minister podnosi się, wstaje, a tłum z natężoną uwagą obserwuje spodnie pana ministra. Jeżeli szerokie jedwabne spodnie ułożyły się powyżej kolan — zbory będą skromne, złe; jeżeli natomiast spodnie opadną zgrabnie na dół ku stopom — oznacza to, iż zbory będą obfite i dobre. Jeżeli jedna nogawka się podniesie ku górze, należy w 24 godziny potem odprawić egzorcyzmy, aby zapobiec nieurodzajom. A jeśli znów — co jest najgorsze — spodnie się rozedra, żniwa będą pod psę.

Ale to jeszcze nie wszystko. Gdy ta część obrzędu jest zakończona, pozostaje jeszcze wypytanie wóla z folwarku królewskiego. Dostaje on porcję żyta, owsa i ryżu. Jeśli odwróci się od tych przysmaków, nie zechce ich skosztować — wszystko na nic, zbory będą kiepskie.

Dwa lata temu wydarzyły się obie okoliczności fatalne: spodnie ministra podarły się przy wstawianiu, wół nie chciał zjeść ryżu. Prasa sjamska uderzyła na alarm i zażądała nie tylko powtórzenia obrzędu, ale i dymisji ministra rolnictwa!

Tymczasem minister, który był królewskim, pozostał na swoim stanowisku, a zbory wypadły tak obfite jak rzadko kiedy.

Obyczaj wróżenia ze spodni ministrów jest tak zakorzeniony w Sjamie, iż nawet bogaci kupcy, którzy robią nieliczne transakcje i byli w Europie, nie odważą się dokonać zakupu, lub sprzedaży czy umowy, nie zapytawszy się wprzód o radę czarodzieja lub nie wyczekawszy obrzędu pierwszego siewu z udziałem ministra.

Co kraj, to obyczaj...

Wenecja bez gondol

Modernizacja i mechanizacja życia daje się w znaki także gondolom i gondolierom Wenecji. Wenecja bez gondol, trudna pomyśleć, a przecież perspektywa ta powinna być rzeczywistością. Wystarczy rzucić okiem na squeri, czyli stocznie, w których buduje się gondole. Z pośród sławnych fabrykantów gondolierów już dziesięciu zamknąć musiało swoje warsztaty. Gondola z tych zakładów napędzała właściciela dumą i szczęściem. Ambicją każdego Wenecjanina było posiadanie najpiękniejszą gondolę. Obecnie z zakładów, wyrabiających gondole czynne, są już tylko trzy czy cztery. Jeden z nich jeszcze 10 lat temu wypuszczał dziesięć gondol rocznie. Od tej pory wszakże produkcja stała się zmniejszała, tak, iż w roku 1932 warsztaty te zbudowały już tylko jedną gondolę. Ci, którzy dzisiaj dają pierwszeństwo gondolom przed łódką motorową, zadowolają się starymi gondolami, nabytymi z drugiej ręki. Tak tedy nastąpiły ciężkie czasy dla gondol i gondolierów weneckich. W i P.

Każdy ma swego konika

Znany angielski aktor Will Hay, który w wolnych godzinach zajmował się gorliwie astronomią, zdobył sobie sławę tem, iż był pierwszym odkrywcą charakterystycznej białej plamy na powierzchni Saturna. Ludzie, którzy prowadzą bardzo czynne życie, często szukają odpoczynku i rozrywki w jakimś pobocznym zajęciu, nie mającym nic wspólnego z ich właściwym zawodem. Król samochodów Henryk Ford zbiera np. z zapałem i kolekcjonuje wszelkiego rodzaju próżne fiaszki po wódkach, co jest bądź co bądź dziwnym w człowieka, który jest zaścianym wrogiem alkoholu. Znany prawnik angielski Grant-ham wyspecjalizował się w kolekcjonowaniu biletów kolejowych ze wszystkich

Książki Szkolne

do wszystkich uczelni
poleca nr 1030
GEBETHNER I WOLFF
Księgarnia i Skład nut
POZNAŃ, 27 Grudnia 20

stron świata; posiada on już w swoich zbiorach 20 000 biletów i książeczek kolejowych wszelkiego rodzaju. Baron Henryk Rotszyl ma znów inną manję: zbiera on... pluskwy wszelkiego rodzaju, gatunku i pochodzenia; sprowadza on je zarówno z Europy jak i z krajów tropikalnych, zamorskich. W pałacu swoim w Paryżu posiada pokaźną ilość gablotek szklanych, w których pięknie zakonserwowane prezentują się te zwierzątka. Książka Belford, magnat angielski, uprawia kosztowną dość manję utrzymywania w swoim prywatnym ogrodzie zoologicznym wszelkiego rodzaju zwierząt i ptaków, pochodzących z krajów tropikalnych. Słowem, każdy kogo na to stać, ma manję mniej lub bardziej kosztowną, ma swego konika. K.

Dlaczego ziewamy

Takie niewinne zupełnie ziewanie przedstawia całkiem poważne zagadnienie naukowe. Od dawien dawna panuje spór między uczonymi, co jest jego przyczyną i celem. Ogólnie przypuszczano dotąd, że ziewanie jest celową reakcją obronną przeciwko zmęczeniu. Mózg bowiem, jak wiadomo, po długotrwałej pracy wyczerpuje się i pozbawiony zostaje należytego dopływu krwi i tleny. Jako reakcja przeciwko temu następuje rzekomo spójniowanie oddychanie w postaci ziewania, które powoduje przyspieszoną cyrkulację krwi i szybsze zaopatrzenie mózgu w tlen. Przypuszczenia te okazały się jednakże nieuzasadnionymi. Nowsze badania naukowe natomiast wykazały, że człowiek w pewnym miejscu rdzenia pacierzowego posiada osobne centrum ziewania, stanowiące część centrum oddechowego.

Stąd idąc przez nerwy bólicze do mięśni oddechowych, zmuszając je do nadmiernie silnego oddychania, czyli do ziewania. W normalnych warunkach impulsy te powstrzymywane bywają przez mózg i centrum oddechowe, i nie zaznaczają się. Dopiero gdy te organa z powodu zmęczenia słabną, centrum ziewania bierze górę, wówczas to zaczynamy ziewać. W i P.

Na dworcu w Poznaniu

nabywać można „Kurjer Poznański” w kioskach „Ruchu” już od godz. 15.00. Z dogodności tej korzystać winni wszyscy wyjeżdżający z Poznania południowymi pociągami.

Cena za egzemplarz 20 gr.

Płyty gramofonowe nagrałe przez ptaki

Niemiecka centralna stacja radiowa zwróciła się do profesora Reutera, dyrektora muzeum nauk przyrodniczych w Stuttgarcie, z prośbą o nagranie śpiewu różnych ptaków na płytach gramofonowych. Profesor wraz z asystentami swymi Pöttem i Kovesem zaraz po kilku pierwszych сеансах uznawszy pracę tę za wyjątkowo interesującą rozszerzył zakres swej działalności, przeznaczając prace czynione na własną rękę do wyłącznego użytku muzeum. Obecnie dzięki ofiarności profesora muzeum szczyci się z posiadania jedynej w świecie kolekcji płyt gramofonowych nagranych przez 35 odmian rozmaitych ptaków.

Nagrywanie płyt połączone było z mozolną pracą i wymagało nadzwyczajnej cierpliwości. Wobec tego, iż „skrzydlaci artyści” popisują się śpiewem swym nie na zamówienie, należało niekiedy długo czekać na „kaskawy” popis, w lot chwycić upragniony moment, a w poszczególnych wypadkach prowokować nawet do śpiewu. Między innymi zaobserwowano, iż niektóre dźwięki, jak np. regularne wystukiwanie na maszynie do pisania, monotonny dźwięk kropel spływających z kranu do naczynia blaszanego i t. p. wywołują pożądaną efekt; brzęk kluczy rozdrażnia ptaki i skłania je do wydawania głośniejszych i ostrzych tonów.

Na podstawie znajdujących się zbiorów prof. Reutera udało się ustalić, że wśród gwary ptasiej znajdują się rozmaite dźwięki. Tak np. śpiew skowronka w Rosji różni się zasadniczo od śpiewu skowronka niemieckiego. (b)

Msza św. o godzinie szóstej wieczorem

Ojciec św. zezwolił na odprawienie mszy św. o godzinie 18 w Lourdes w tym dniu, w którym o tej godzinie przed 75-letnią urodzinami Matka Boska błog. Bernadecie Soubirous po raz ostatni.

Mszę św. wspomnianą odprawił JE. ks. biskup de Soissons w asyście licznych duchowieństwa. (KAP.)

SPORT

Gry sportowe

Finałowy mecz szczyptniaka kl. A. „Warta” — „Sokol” odbędzie się we wtorek 22 bm o godz. 18 na boisku przy stadionie miejskim.

Kolarstwo

W niedzielnym biegu szosowym zorganizowanym przez oddział kolarski „Sokola” bydgoskiego na dystansie 140 km. na trasie Bydgoszcz — Nakło — Łobżenica — Więcbork — Mroca — Bydgoszcz, zwycięstwo odniósł Kluj (HCP). Drugie miejsce zajął Ritter z „Sokola” bydgoskiego.

Lekka atletyka

W pięcioboju o mistrzostwo Polski w Białymstoku wygrał Luckhaus (Białystok). Poszczególne wyniki są nast.: 200 m.: 1. Luckhaus i Wojtkiewicz po 24 sek. 1500 m.: 1. Kępiński 4:42. Skok w dal 1. Luckhaus 702 cm. Oszczep: 1. Luckhaus 58.83. Dysk: 1. Luckhaus 38.84. Startowało 6 zawodników. Ogółem Luckhaus zdobył 3.953,755 punktów. Jest to nowy rekord Polski. Drugie miejsce zajął Wieczorek (Wilno) zdobywając 3.564,78 p. (Pat.)

Pot u dzieci i dorosłych usuwa PUDER BEBE SZOFMANA ng 4 793

Piłka nożna

W meczu o wejście do ligi W. K. S. — Wilno pokonał 7:1 p.p. z Białogostoku w stosunku 2:1.

„Naprzód” — Lipiny pokonał „Unję” — Sosnowiec 11:0.

Łódzcy „Turyści” złożyli w tych dniach dwa protesty do P. Z. P. N. i prośbę o zweryfikowanie obu rozegranych przez tę drużynę meczów z poznańską Legią, jako walkowerów.

Pierwszy z protestów, skierowany został jak już donosiliśmy przeciwko graczowi Legii Zuehoerze, który nieprawie bierze udział w mistrzostwach, gdyż uprzednio grał w barwach „Olimpii” w meczach A-klasy PZPN. Drugi protest dotyczy meczu z Legią poznańską, rozegranego przed 2 tygodniami. Na meczu tym sędzia nosił kostium „Legii”, co sprawiło wrażenie, że Legia gra w dwunastkę. Mimo protestów sędzia nie chciał zdać kosztium, natomiast zgodził się na to, aby fakt ten uwzględnić w protokole meczu, co — według przepisów PZPN wystarcza do złożenia protestu. (PAT.)

Piłka wodna

W Bielsku w meczu piłki wodnej o mistrzostwo Polski „AZS” warszawski wywalczył z bielskim Hakoahem zaledwie wynik remisowy 2:2. Do przerwy prowadził Hakoah 2:1. Jest to pierwszy punkt, zdobyty przez drużynę bielską. (Pat.)

Tabela rozgrywek o mistrzostwo Polski jest następująca (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek 1. „EKS” Katowice” 12 p., (7,35:5); 2. „AZS” (Warszawa) 11 p., (8, 15:11); 3. „Makabi” (Kraków) 8 p., (8,17:23); 4. „Cracovia” 6 p., (8,18:25); „Hakoah” (Bielsko) 1 p., 7, 8:28). (Pat.)

Pięściarstwo

Treningi Poznańskiej Drużyny Błękitnej odbywają się we wtorki i czwartki w sali „Ośrodku” od godziny 20-tej. Pierwszy trening po przerwie letniej odbędzie się we wtorek, dnia 22 sierpnia pod kierownictwem p. Arskiego. Przybycie wszystkich drużyników konieczne ze względu na udział w drużynowych mistrzostwach okręgu.

Nowy kurs pięściarski organizuje Pozn. Drużyna Błękitnych z początkiem miesiąca września pod kierownictwem p. Arskiego oraz instruktora przydzielonego przez P. Z. B. Zgłoszenia przyjmuje się we wtorki i czwartki w sali „Ośrodku” od godz. 20-tej. wzgl. należy nadsyłać do Komandy ul. Szamarzewskiego 2.

Tennis

Turniej tenisowy o mistrzostwo młodych na kortach WLTK w Warszawie zakończył się w niedzielę. Sensacją turnieju był 13-letni brat wicemistrza Polski Ignacego Tłoczyńskiego — Ksawery, który odniósł szereg cennych zwycięstw nad bardziej rutynowanymi przeciwnikami. W finale Ksawery Tłoczyński przegrał jednak z 15-letnim Gotsztkiem 8:6, 1:6, 0:6. (Pat.)

W dniach od 24 do 27 sierpnia na kortach B. K. S. rozegrany będzie turniej tenisowy o mistrzostwo m. Bydgoszczy. Od lat trzech biorą w nim udział zawodnicy i z poza Bydgoszczy. W r. 1932 mistrzostwa zdobyli tenisiści niemieccy z Królewca: pani Schwarz i p. Reinhold; drugie miejsca zajęli p. Lilipówna z Warszawy i p. Stoltze z Królewca. Dla obrony tytułów mistrzowskich Niemcy oprócz wymienionych zawodników królewieckich zgłosili na tegoroczny turniej szereg wybitnych rakiety z Gdańska i Sopotu. Z Polski zgłoszyli swój udział mistrzyni Jędrzejowska i p. Pozowska z Krakowa, Lilipówna i Neumanówna z Warszawy oraz pp. Popławski, Jerzy Stolarow, Tarłowski,

Drukarnia i Litografia PILLER-NEUMANN

Lwów, ul. Lyczakowska 3

poszukuje dla swych wydawnictw kalendarzowych — przedstawiciela na **Poznańskie i Pomorskie**, Pierwszeństwo dla podróżujących z branży papierniczej. ng 4968

Bratek, Majewski i kilku innych zbliżający się turniej ze względu na biorące w nim udział pierwszorzędne siły obudził w Bydgoszczy b. żywe zainteresowanie.

Wioślarstwo

Kajakowe mistrz Europy. W sobotę po południu rozpoczęły się w Pradze międzynarodowe zawody kajakowe o mistrzostwa Europy. W biegu dwujęk składakowych na 10 000 mtr. zwyciężyli Niemcy Schneider-Wowers w czasie 52.57.7. Dwie osady polskie zajęły ostatnie miejsca: Szenk — Tinter 7-me miejsce w czasie 56.57 i 8-me miejsce Rutkowski — Wittenberg.

W biegu składaków pojedynczych na 10 000 mtr.: 1. Hradecky (Austria) w czasie 54.59.3. Obaj Polacy Widerman i Pyka zajęli ostatnie miejsca 7-me i 8-me.

W biegu pojedynczych kajaków szytych na 10 000 mtr. zwyciężył Krebs (Niemiec w czasie 52.21.4. (PAT.)

Korespondencja z Czytelnikami naszymi

— **Stały Czytelnik** w Pniewach, Zbrodnia w Przyborowie znajdzie swoją epilog przed sądem. Kiedy, nie wiadomo. Sądu doraźnego nie zastosowano podobno z powodu zakwestjonowanej poczytalności zbrodniarza oraz z powodu motywów zbrodni. (K)

RADJO

Wtorek, 22 sierpnia 1933 r.

Poznań (335 m) godz. 12.25 (W); godz. 13.03 płyty gramof.; godz. 14.00 giełda; godzina 18.00 kwadrans myśli katolickiej; godz. 18.50—19.20 (W); program teatr. pozn. i radjost.; godz. 19.40 (W); godz. 19.58 sygn. czasu; godz. 20.00 22.00 (W); godz. 22.00 komunikaty; godz. 22.15 muzyka tan. z kaw. „Esplanade”.

Warszawa (412 m) godz. 7.00 audycja poranna; godz. 12.05 płyty; godzina 12.25 przegląd prasy; godz. 12.35 d. c. muzyki z płyt; 12.55 dziennik południowy; godzina 15.35 płyty; godz. 16.00 płyty; godz. 17.00 „skrzynka poczty” godz. 17.15 koncert solistów. Wyk.: H. Dudczówna (sopr.), K. Żelechowski (baryt.); godz. 18.15 odczyt p. t. „Moście pracują” — wygł. dr. F. Burdecki; godz. 18.35 recital śpiewaczy M. Rońskiej; godz. 19.05 płyty; godz. 19.35 program na dz. nast.; godz. 19.40 „Na widnokręgu”; godz. 20.00 koncert w wyk. ork. R. P. pod dyr. J. Ozimieńskiego, R. Wragi (bas). W przerwie około 20.50 dziennik wiecz., około 21.00 bież. wiadom. godz. 22.00 „muzyka taneczna z kaw. „Gastro-nomja”.

Programy zagraniczne. Praga (489 m) 19.45 „Piękna Helena” opt. Offenbacha; 22.15 pieśni popularne komp. czeskich. **Sztokholm** (435 m) i **Motala** (1348 m) 20.00 koncert smf. **Rzym** (441 m) 20.45 koncert ork. **Wiedeń** (517 m) 21.00 muzyka lekka. 22.45 muzyka taneczna.

Budyni Dra Oetkera można dzieciom dać tyle, ile tylko zapragną, gdyż są bardzo łatwo strawne i niezwykle pożywne. Przytem specjalnie ważne są zawarte w budyniach Dra Oetkera sole mineralne, oparte na najnowszych badaniach naukowych, a potrzebne do rozwoju ciała i krwi. Znakomite leguminy, pobudzające apetyt nawet u dorosłych, sprawiają przez swe dodatki jak mleko i cukier, że dzieci są syte i nabywają sił. Największą radość dzieciom sprawić można tylko — przez przyrządzenie im często smacznych budyni Oetkera. Jak wiadomo, otrzymać można budynie Dra Oetkera wobec wielkiego obrotu w odnośnych składach zawsze świeże. zg 19 640

KSIEGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Dnia 19. 8. zgłoszono: Józef Sint — 20 minut, Agnieszka Kamińska, krawcowa — 19 lat, Stawomir Kamiński — 18 dni, Henryk Paszek, pomocnik biurowy — 22 lata, Tadeusz Witold Filipiak — 14 godzin.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Poznański Instytut Muzyczny z prawami szkół państwowych przyjmuje wpisy do klasy śpiewu solowego p. Karola Urbanowicza — znanego cennego reżysera i artysty-śpiewaka Opery Poznańskiej — oraz do klas fortepianu i skrzypiec.

Godziny kancelaryjne: W Instytucie głównym przy ul. Ogrodowej 4—11 i 5—7 W Filii Instytutu przy ul. Matejki 58: zg 19 664 12—11:5—6

W niedzielę, dnia 20 sierpnia 1933 r., o godz. 8 rano, zmarł nagle na udar serca, mój najdroższy ojciec, s. p.

Mieczysław Konieczny

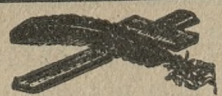
właściciel apteki w Dusznikach

przeżywszy lat 65. Pogrzeb odbędzie się z domu żałoby w Dusznikach, w środę, dnia 23. bm. o godz. 5 po południu. Nabożeństwo żałobne nazywając jutro o godz. 8.

W ciężkim smutku pograżeni
córka i rodzina.

zg 19 661

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

W piątek, dnia 18 sierpnia 1933 r., o godz. 20-tej, zmarł w Bogu, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn i brat, s. p.

Henryk Paszek

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 22. b. m., o godz. 18-tej z kościoła cmentarza górczyńskiego, o czym zawiadamiają w ciężkim smutku pograżeni

matka, siostra i brat.

zg 19 662

Polecamy
Inkarnatke do siewu
ROLNIK, Gniezno.

nr 4 964

Miljoner

Opowiada
nam

**Dlaczego poślubił biedną,
pracującą dziewczynę**

„W chwili gdy podniosła na mnie wzrok, zostałem oczarowany pięknoscia jej jasnej, świeżej, aksamitnej cery. Natychmiast postanowiłem pojąć ją za żonę.”

Każda kobieta może obecnie osiągnąć gładką, białą, delikatną skórę — taka właśnie jaka lubią i podziwiają wszyscy mężczyźni. Należy tylko stosować codziennie znakomity paryski nowy Odżywczy Krem Tokalon, kolor biały (nie tłusty). Zawiera on świeży krem i oliwę, połączone ze składnikami wybielającymi, ścierać i wzmocniającymi skórę. Wnika mentalnie do por usmierza podrażnione gruczoły. Ściera rozszerszone pory, rozpuszcza wagi, które same odpadają. Wybiela i udelikatnia najciemniejszą i najbardziej szorstką skórę. Nadaje skórze w ciągu 3-4 dni nieopisaną świeżość i piękno — niemożliwe do osiągnięcia żadnym innym sposobem. Należy go używać co rano.

nr 4 965

Polska Szkoła Fortepianowa

przyjmuje młodzież i osoby dorosłe.

Program nauki obejmuje utwory klasyczne i współczesne z specjalnym podkreśleniem twórczości rodzimej. Prospektu na życzenie. Wpis: **Podgórna 7 mieszk. 3. Kazimiera Szymańska.** dg 11 2

Dnia 20 sierpnia rb. o godz. 2, zasnęła po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, moja droga żona, nasza najukochańsza ciocia, s. p.

Pelagja z Musiałków Wlekińska

I. voto Reisowa.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 23 sierpnia, o godz. 3.30 z domu żałoby w Jarocinie, ul. Rejtana 4.

W ciężkim smutku pograżeni
mąż i rodzina.

ng 4970

Jarocin, Poznań, 20. 8. 1933 r.

Wróciłem

BORNA

lekarz-dentysta

27 Grudnia 9.

Tel. 26-14

zg 1 010

TANIO

Uspulun Germisam oraz wszelkie środki do zaoprawy zubożonej najkorzystniej w
DROGERJI WARSZAWSKIEJ
Poznań, 27 Grudnia 11. Tel. 20-74

dg 1 047

Samochód

osobowy (limuzyna) Ford wzgl. Essex okazjanie na sprzedaż. Zgłoszenia ul. Marsz. Focha 19. zg 19 643

Nadzwyczajne Walne Zebranie

Poznańskiego Towarzystwa Pływackiego T. z. w Poznaniu odbędzie się w sobotę, dnia 9 września 1933 r., o godz. 19, w salce posiedzeń Domu Rzemieślniczego w Poznaniu, ul. Fr. Ratajczaka 21 z następującym porządkiem obrad:

1. Zagajenie 2. Odczytanie protokołu 3. Wybór prezydium 4. Sprawa wykluczenia członka 5. Sprawa zawieszenia członka 6. Sprawozdania: a) prezesa, b) sekretarza, c) skarbnika, d) kapitana sportowego, e) gospodarza, f) komisji rewizyjnej 7. Ustąpienie Zarządu i udzielenie absolutorjum 8. Ustąpienie komisji rewizyjnej 9. Wybór nowego zarządu i komisji rewizyjnej 10. Wnioski i wolne głosy 11. Zamknięcie.

W razie nieprzebiecia na zebranie dostatecznej statutu przewidzianej liczby członków, odbędzie się w tym samym dniu w tej samej sali o godz. 19.30 drugie Nadzwyczajne Walne Zebranie z bezwzględną ważnością uchwał. Członkowie zalegający ze składkami za trzy miesiące, prawa głosu nie mają.

Zarząd.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21 205, d 1811
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11.

Na ogłoszenia szyfrowane

wymagające złożenia „zgłoszeń” lub „ofert” do „Kurjera Poznańskiego” za Nr....., prosimy kierować listy do nas oddzielnie na każde ogłoszenie, nigdy z zbiorowo w jednym liście na kilka ogłoszeń. W narożniku dolnym, lewym koperty lub pocztówki prosimy umieścić czytelnie numer ogłoszenia, abyśmy korespondencję, nie otwierając jej, doręczyć mogli inserentowi.

Kurjer Poznański

Poznań,
św. Marcin 70

zdg 57 675

Przestrzec musimy zgłaszających się przed dołączeniem do ofert dokumentów oryginalnych, świadectw i t. p., gdyż administracja nasza nie przyjmuje na siebie żadnej odpowiedzialności za ich zwrot, jak wogóle za dalsze załatwienie oferty przez inserenta.

Adres inserenta wskazujemy (zamiejscowym za dołączeniem znaczka pocztowego) tylko w tym wypadku, jeżeli inserent upoważnia nas do tego, podając w ogłoszeniu „Wiadomości” lub „Adres” wskaże „Kurjer Poznański” Nr.....

Administracja.

1 SPRZEDAŻE

Skład
z urządzeniem tanio sprzedam. Zgłoszenia Poznań, Szkolna 3, m. 21. zdg 51 897/8

Samochód
ekonomiczny, elegancka limuzyna, na balonach. Wartość 5 000, sprzedam za 1 800. Garaże, Jeżycka 42 a. portier. zdg 55 289/90

Artykuły szkolne
po niskich cenach poleca firma „Nowy Bazar”. Strzelecka 33. zdg 53 896

Pianino Quandt
sprzedam, 27 Grudnia 20 m. 19. zdg 55 123

Sprzedam
półpolowczyk czarny na gumach Chwałiszewo 18 m. 1. zdg 55 184

Dubeltówka
grupp 12 kordelas, kapelusz, raker. Zgłoszenia Kurjer Poznański, zdg 55 108

Wózek
nowoczesny sprzedam. Stroma 26, m. 3. zdg 55 326

Kolonjalkę
zabrowadzoną sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdg 55 214

Rower
nowy tanio sprzedam. Różana 6 — 2. od 4—7.30 w. zdg 55 205

Fortepian
na sprzedaż. 3 Maja 59, m. 14. zdg 55 227

Jadalnia
gotycka. Pocztowa 22 skład. Pz 5943-56.219

Antyki
tanie wysprzedaje. Pocztowa 22. Pz 5942-56.220

Kolonjalkę
sprzedam. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 55 122

Maszyny
do pisania okazjanie Dom Komitowy. Podgórna 10 a. zdg 55 256

Sprzedam
mały domek ogrodem przy Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 045

Willkę
dwumieszkaniową opróżnioną — sprzedam Debiec. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 057

Singera
maszynę składaną sprzedam. Kraszewskiego 8, m. 18. zdg 55 145

Konia
ładnego, 8 lat, sprzedam. Marszałka Focha 55, m. 9 zdg 55 297

Zakład
fryzjerski sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 195

Siodlarską
maszynę bardzo tanio. St. Rynek 89, Gomoliński. zdg 55 224

Motocykl
New Imperial nowy okazjanie sprzedam Reprezentacja Skody Strzelecka 1 zdg 55 307

Gramofony — najtaniej
Płyty Odeon 3.50 Cristal 2.20. F Balon Woźna 12. Pz 3 725-33.45

Meble
najtaniej u Bakosia ul. Wenejańska 1 Most Chwałiszewski, przy Krzyżu. zdg 51 755

Meble
najtaniej A. Baranowski Poznań Podgórna 13. Pz 3 122-23.59

Jadalnie dębowe
wyjątkowo taniol solidne wykonanie. Dominikańska 3. Pz 3 923-33.101

Dom
Poznań, dwupiętrowy, wpłaty 12 000. Malecki, Rybaki 20 a. zdg 55 160

Fiat
520 mało używany sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 340

Waga
bydleca tanio na sprzedaż Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 54 443

Rower
używany. Sławańskiego 48, mieszkanie 6. zdg 55 398

Gabinet
męski orzech polewany okazjanie. Stolarska Grobla 6 zdg 54 294

Limuzynę
6-osob. nowy Austro-Daimler. prawie nieużywany — sprzeda Mlyn Lubicki T. z o. p., Toruń, Kopernika 10. zdg 54 275

Atlas
Romera duży, książki szkolne do V i VI. kl. gimn. mało używane tanio. Gen. Pradzińskiego 11, m. 1. zdg 55 225

Mieszkanie
3 pokoje z kuchnią i I piętrze w śródmieściu. Czysz Szkoła, nym zwrot kosztów. Strzelecka 28 b. m. 3. zdg 55 123

Ford
limuzyna jak nowy tanio sprzedam. Kraszewskiego 11, skład 7. zdg 55 311

Parcelę
3 500 m² Szarmarzewskiego okazjanie sprzedam, zamieścię na nieruchomości lub wydzierżawie. Gruszczyński, Przemysłowa 22, tel. 73-61. zdg 54 538

Wózek
dziecięcy modny sprzedam tanio. Pocztowa 20, m. 13. zdg 55 221

Kuchnię westfalską
dobrze utrzymaną kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 55 202

Szybę
do okna wystawowego używaną, także wagę marmurową kupię. Kościelna 40 gospodarz. zdg 55 315

Magazyn mebli
Józef Baranowski Wrocławska 19 Ceny najniższe. Pz 3 728-33.97

Dom
w Lesznie, 1½ morgi ogrodu z powodu stosunków rodzinnych korzystnie na sprzedaż Zgłoszenia Kurjer Pozn zdg 54 270

Okazja
Bławatnicy, Piekarze
Dom na 6 rodzin rynku, skład bławatny, piekarnia, skład piekarsko-kolonjalny w nim, 56 morgi roli, komplet inwentarzem sprzedam tanio razem. Na życzenie dom osobno. Zgłoszenia Surowiec, Margonin. zdg 54 263

Manicury 7.50 zł
Czysz. Szkolna 11. Własna pracownia. Pz 3 715-32.64

Gramofony — najtaniej
Płyty Odeon 3.50 Cristal 2.20. F Balon Woźna 12. Pz 3 725-33.45

Meble
najtaniej u Bakosia ul. Wenejańska 1 Most Chwałiszewski, przy Krzyżu. zdg 51 755

Meble
najtaniej A. Baranowski Poznań Podgórna 13. Pz 3 122-23.59

Jadalnie dębowe
wyjątkowo taniol solidne wykonanie. Dominikańska 3. Pz 3 923-33.101

Dom
Poznań, dwupiętrowy, wpłaty 12 000. Malecki, Rybaki 20 a. zdg 55 160

Fiat
520 mało używany sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 340

Waga
bydleca tanio na sprzedaż Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 54 443

Rower
używany. Sławańskiego 48, mieszkanie 6. zdg 55 398

Gabinet
męski orzech polewany okazjanie. Stolarska Grobla 6 zdg 54 294

Kiosk
duży z ogrodem w dobrym położeniu sprzedam z powodu choroby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 55 077

Kawiarnia
dobrze prosperująca, aparat — Espresso — wyszynk piwa, wina, sprzedaż ciast, cukrów, czekolady, salka do zebrań, duże miasto powiatowe, całkowite urządzenie, za gotówkę sprzedam. K. Spychalski, Ostrów, Raszowska. ng 4 950

Samochód
nowoczesna limuzyna „Citroen”. jak nowa, sześciuosobowa ekonomiczna korzystnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 55 019

Teki
skórzane 4 — tornistry skórzane od 7.00; piórniki 0.65 oraz wszelkie wyroby skórzanego galanterijne. Wyroby własne znane z dobroci. Spółka Polskich Rymarzy Siodlarczy, Podgórna 14. dg 901

Sprzedam
dwa akwaria apartem tlenowym. Łanowa 33 mieszkanie 7. zdg 55 082

Skład
kolonjalny, magiel, piwnica, śródmieściu, sprzedam bez mieszkania. czynsz 40. Adres Kurjer Poznański zdg 55 200

Stoły
restauracyjno kawiarniane okuciem sprzedam korzystnie. Adres Kurjer Pozn. Stary Rynek ng 2 926

Limuzynę
6-osob. nowy Austro-Daimler. prawie nieużywany — sprzeda Mlyn Lubicki T. z o. p., Toruń, Kopernika 10. zdg 54 275

Atlas
Romera duży, książki szkolne do V i VI. kl. gimn. mało używane tanio. Gen. Pradzińskiego 11, m. 1. zdg 55 225

Mieszkanie
3 pokoje z kuchnią i I piętrze w śródmieściu. Czysz Szkoła, nym zwrot kosztów. Strzelecka 28 b. m. 3. zdg 55 123

Ford
limuzyna jak nowy tanio sprzedam. Kraszewskiego 11, skład 7. zdg 55 311

Parcelę
3 500 m² Szarmarzewskiego okazjanie sprzedam, zamieścię na nieruchomości lub wydzierżawie. Gruszczyński, Przemysłowa 22, tel. 73-61. zdg 54 538

Wózek
dziecięcy modny sprzedam tanio. Pocztowa 20, m. 13. zdg 55 221

Kuchnię westfalską
dobrze utrzymaną kupię. Oferty cena Kurjer Pozn. zdg 55 202

Szybę
do okna wystawowego używaną, także wagę marmurową kupię. Kościelna 40 gospodarz. zdg 55 315

Piekarnię
dobrze prosperującą, całkowitem urządzeniem. cena 3 500, sprzedam zaraz. Szymański, Inowrocław, Wojciecha 59. ng 4 918

Torby szkolne 1.95
tełki śniadanki, parasole. Czysz Szkoła 11 — naprzeciw Szpitala Miejskiego Własna pracownia. Pz 3 714-32.61

Garnitur parowy
do mlócenia „Marschall” kompletny do użytku tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Konieczny Gniezno fabryka maszyn. nr 4 801

5 KUPNA

Kupię
regal oszklony 2.60x3.60 mtr. i stół ekspedycyjny 4 mtr. dług. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 359

Konia
w wieku 4-7 lat, wzrost 172 cm, silnego, lekkiego kupimy. Oferty do Kurjera Pozn. ng 4 930

Pianino
oraz dywan 2x3 kupię. Oferty Kurjer Poznański zdg 54 838

Srebro
złoto kryształ porcelane, szyby, obrazy kupuję, przyjmuję komisy „Lamus”. Strzelecka 1 Pz 3700-56.169

Rower
kupię. Piekarnia, ulica Wszystkich świętych 3, od godz. 1—3. zdg 55 093

Szyby
kolejki polnej w dobrym stanie większą ilość kupię. Oferty Kurjer Poznanski zdg 55 129

Maszynę
damską używaną kupię dobrze zaplać Oferty Kurjer Poznanski zdg 55 231

Dom
większym podwórkiem, zaprowadzonym składem węgla, względnie nadającym na ten cel, kupię. Oferty podaniem warunków Kurjer Pozn. zdg 55 112

Kupię dom z działką w większym pow. mieście wprost od gospodarza... Wilka młodszego czynnego czystego kupię... Krzesel sto równych, dobrze utrzymanych kupię... Kratę rozsuwana 1 x 2,50 m. kupię... 6 KAMIENICE Kamienica w centrum Września 2 składy obzerne mieszkanie sprzedaję... Zaraz sprzedam wyjeżdżając nową wille dochodową blisko centrum... Kamienicę Gnieźnie, komfortowa, czynsz roczny 12 000, cena 65 000... Kamienica dochód 11 000, sprzedaż 85 000... Willa 10 ubikacji - 25 000, wpłaty 15 000... Kupię dom lub wille, okolica Jeżyca... 7 PIENIĄDZ Potrzebne 20 000 zł na I hipotekę kamienicy... 300 dolarów na 3 miesiące za dobrym procentem... 1 000 do 2 000 zł pożyczki poszukuje kupiec do dobra prosperującego przedsiębiorstwa... 300 złotych pożyczki procent pokój umeblowany z kawą... 5 000 zł potrzeba do założenia hurtowni... 8 000-10 000 poszukuje na I hipotekę nowego domu... 1 000 zł pożyczki na krótki czas zastaw i duży procent... 8 DO WYNAJĘCIA 3 pokojowe komfortowe IV piętro... 4 pokojowe komfortowe dla lekarza - dentyści... Trzypokojowe kuchnia, łazienka, wynajmie gospodarz... 3 pokojowe komfortowe, słoneczne centrum... Jednopoikowe dwupokojowe - trzypokojowe - czteropokojowe... Trzypokojowe Aleje Marcinkowskiego 13. m. 4... Trzypokojowe łazienka, czynsz 60, dwupokojowe 40, pokój kuchnia 25 złotych... Trzypokojowe 70 - pokój łącznie kuchnia 25 - wskaże Świątokrzeski 3 - 12... Portjerstwo mieszkaniem objęcie zaraz wskaże Świątokrzeski 3 - 12... Odstąpię 2 pokoje z przynależnościami za zgodą gospodarza... Czteropokojowe komfortowe, słoneczne, częściowo umeblowane, odstąpię... 9 SZUKA MIESZK. Poszukuje 2-pokojowe. Telefon 1312, zdg 54 729

2-3 pokoi kuchni, łazienki poszukuje wprost od gospodarza... 3 pokojowego mieszkania poszukuje płatnik pewny... 3 pokoje komfortowe poszukuje urzędnik... Mieszkania dwupokojowego ładnego z łazienką... 3-4 z przynależnościami w pobliżu centrum... 3-4 pokojowego mieszkania, elektryczność szuka urzędnik państwowy... Mieszkania pokoju kuchni najchętniej na Osiedlu wprost od gospodarza... 4-5 pokojowego w nowym domu centrum... 11 POKOJE UMEBL. Ładne dwa pokoje tanio oddam... Gimnazjastów na stancje pomoc w naukach przez studenta... Pokój słoneczny Matejki 55 m. 5... Pokój umeblowany z utrzymaniem lub bez... Jedno- lub dwuosobowy, utrzymaniem - bez... Ładny dwuosobowy, Focha 29, front I, lewo... Przyjezdny niekrepujące pokoje Ratajczaka 11 a. m. 25... Gimnazjastki (6w) utrzymaniem, dobra opieka... Dwuosobowy miły, dobrem utrzymaniem... Śniadeczek 21, mieszkanie 1... Dworu Focha 27, m. 12... Małżeństwu pokój używaniem kuchni... Pokój słoneczny umeblowany centralne ogrzewanie... Pokój dwóm - trzem osobom... Umeblowanych dwóch pokoi blisko kościoła... Gimnazjastkę przyjme warunki dogodnie... Wdowa po adwokacie przyjmie na stancje... Pokój Ratajczaka 11 a. mieszkanie 101... Osobne wejście, elektryczność... Kraszewskiego 19 - 10... Przecznicą 4, m. 5, pokój słoneczny, frontowy... Dwuosobowy elektryczność... Pokój utrzymaniem... Wrocławska 5/6, m. 5, lepszy... Odnowiony forteljan telefon, oddzielne wejście... Pokój dobrze umeblowany inteligentnemu panu... Elegancki Ratajczaka 11 a. 7 wejście, m. 102... Dwuosobowy Skarbowa 17, podwórze, parter...

Frontowy z utrzymaniem zaraz, łazienka, telefon... Pokój paniom uczennicom ewentualnie z utrzymaniem... Podgórna 2 a. III. prawo utrzymaniem... Półwiejska 35 - 7... Dwa pokoje umeblowane... Frontowy 12. m. 11... Panu Rzeczypospolitej 9 m. 14... Łąkowa 16. m. 10... Romana Szymańskiego 4 - 7, dwuosobowy bez pościeli... Wspólny tanio... Dwa panów urzędników utrzymaniem... Solidny pokoje telefon... Słoneczne paniom - panom... Śródmieście Wrocławska 10 m. 4... Uczeń utrzymaniem... Czysty elektryczność... Pokój frontowy, słoneczny... Frontowy słoneczny, łazienka inteligentnemu panu... Paniom ładny frontowy... Dwuosobowy jednoosobowy z utrzymaniem... Uczącym dwuosobowy, balkonem utrzymaniem... Dwuosobowy przy inteligentnej spokojnej rodzinie... Umeblowany Piotra Wawrzyniaka 24, m. 7... 12 SZUKA POKOJU 40 zł niekrepującego pokoju I ptr. w śródmieściu... Pokoju umeblowanego w śródmieściu... Skromnego pokoiku bezdzietnego małżeństwa... Trzy pokoje elegancko umeblowane z telefonem...

Ogłoszenie jest tylko wówczas dobre jeżeli pojawi się we właściwym czasie w poczytnym piśmie i stosownej formie

Pokoju niekrepującego na Lazarzu z podaniem ceny... Pokój czysty 30 zł centrum... Pokoju umeblowanego w okolicy śródmieścia... Urzędniczka poszukuje pokoju skromnego... Skład wielki z ubikacjami... Duży na biuro... Ubikacje na Lazarzu parterowe... Skład przy ulicy Pocztowej... Toruń Skład, najlepszym położeniu centrum... Ubikacja na warsztad do wynajęcia... 14 DZIERŻAWY Szukam dzierżawy ubikacji... 70 morgi ziemi... Dzierżawy majątku 900 do 1 300 morgi... Restaurację urzędzona kompletnie... Ubikacja fabryczna z motorem... Ubikacja fabryczna z motorem... Piekarnia (Główna), mieszkalnie 150... 15 LETNISKA I UZDROWISKA Letnisko w zamku w Bablinie... Frontowy słoneczny, łazienka inteligentnemu panu... Paniom ładny frontowy... Dwuosobowy jednoosobowy z utrzymaniem... Uczącym dwuosobowy, balkonem utrzymaniem... Dwuosobowy przy inteligentnej spokojnej rodzinie... Umeblowany Piotra Wawrzyniaka 24, m. 7... 12 SZUKA POKOJU 40 zł niekrepującego pokoju I ptr. w śródmieściu... Pokoju umeblowanego w śródmieściu... Skromnego pokoiku bezdzietnego małżeństwa... Trzy pokoje elegancko umeblowane z telefonem...

Zwózki male przeprowadzki po bardzo niskich cenach... Hemoroidy Czołpi hemoroidalne "Varico" (z kogutkiem) Usuwają ból, pieczenie, swędzenie, krwawienie... Dla dziewcząt i chłopców wszelka bielizna dziecięca... Nauczycielka z dłuższą praktyką... Ekspresdruk Fredry 6, Piłne druki... Ekspresdruk Fredry 6, Wszelkie druki... Krawczyń tanio... 23 OŻENKI 2 koleżanki lat 25, szatynki... Panna lat 27, posagiem 65 000... Kawaler lat 35, wys. blondyn... 14 DZIERŻAWY Szukam dzierżawy ubikacji... 70 morgi ziemi... Dzierżawy majątku 900 do 1 300 morgi... Restaurację urzędzona kompletnie... Ubikacja fabryczna z motorem... Ubikacja fabryczna z motorem... Piekarnia (Główna), mieszkalnie 150... 15 LETNISKA I UZDROWISKA Letnisko w zamku w Bablinie... Frontowy słoneczny, łazienka inteligentnemu panu... Paniom ładny frontowy... Dwuosobowy jednoosobowy z utrzymaniem... Uczącym dwuosobowy, balkonem utrzymaniem... Dwuosobowy przy inteligentnej spokojnej rodzinie... Umeblowany Piotra Wawrzyniaka 24, m. 7... 12 SZUKA POKOJU 40 zł niekrepującego pokoju I ptr. w śródmieściu... Pokoju umeblowanego w śródmieściu... Skromnego pokoiku bezdzietnego małżeństwa... Trzy pokoje elegancko umeblowane z telefonem...

24 NAUKA Kurs księgowości, stenografii, maszyny rozpoczynamy 2 września... Uczelnia kroju szycia... Szkoła Domowej Pracy Kobiet Kórnik przyjmie uczennice... Krynica. Wzorowe kursy gimnazjalne... Niemieckiej konwersacji udzielam... Szkoła Domowej Pracy Kobiet Zakopane - Kuźnice Kurs roczny przysposobienia pań domu rozpoczyna się... Student rutynowany korepetytor... Francuskiego lekcyj. uczytna... Gimnazjaście za korepetycję oddam pokój... Poszukuje dla ósmoklasisty (hum.) magistra do łaciny... Pokój gimnazjaście, Stary Rynek 71/72 m. 8...

Uczennice
przynię na stancje dla towarzyszy-
twa mojej córki gimnazjalistki.
Dom kulturalny fortepian, dobra
opieka i odżywanie, pomoc w
naukach. Jasna 10, mieszkanie 5,
dom ogrodowy. zdg 55 275

25 MUZYKA

Lekcje
muzyki (fortepian) duże postępy,
gustownie i tanio. Jeżyce, Szmar-
zewskiego 36, mieszkanie 3.
zdg 54 451/2

Fortepianie
lekcyj początkującym, zaawan-
sowanym, także wieczorami u-
dziela sumiennie św. Józefa 9a,
parter lewo. dg 920

Muzyki
lekcje — fortepian udzielam. Dol-
na Wilda 71, m. 2. zdg 54 727

Udzielam lekcyj
nowoczesną metodą H. Zöllnerów-
na pianistkę i dypl. nauczycielką
muzyki Plac Wolności 18, od 10
do 12, 3 — 6, ceny niskie.
zdg 55 937

Pierwszorzędne
salonowe trio potrzebne od 1. 9.
33. Zgłoszenia „Grand Cafe”,
Inowrocław, ul. Król. Jadwici 26,
nr 4 966

Gruntownie
gry fortepianowej absolwentka
Wlkp. Szkoły Muzycznej, św.
Marcin 55, m. 5. zdg 55 199

Lekcji
gry na mandolinie i gitarze.
Zgłoszenia wtorki, piątki Kro-
kopp Grobla 6, m. 24. zdg 55 918

TEATRY

Poznań, poniedziałek, 21. 8.
TEATR POLSKI: Dziś —
„Musisz się ze mną oze-
nić”.

TEATR NOWY: Dziś nie-
czynny.

KOMEDIA MUZYCZNA: —
Dziś „Ja tu rządę” wy-
stęp Hanki Wańskiej. Po-
raz ostatni.

Wtorek, 22. 8. Teatr nie-
czynny z powodu wyja-
zdu zespołu do Wrześni.

Środa, 23. 8. Teatr nie-
czynny z powodu wyja-
zdu zespołu do Gnieszna.

SCENA NA WODZIE W
SOLACZU: Dziś nieczyn-
na.

„TEATR ZA 50 GROSZY”:
w ogrodzie Zoologii: Dziś o
godz. 8-mej rewja p. t.
„Zaczynamy o 8-mej”.

Bydgoszcz, poniedziałek, 21. 8.
TEATR MIEJSKI: Dziś —
„Dzida”.

Premjere „Zoneczki z
Variaté” odłożono o ty-
dzień i odbędzie się do-
piero 26. bm.
Wtorek, 22. 8. „Niebieski
motyl”.

KINA

Poznań, poniedziałek, 21. 8.
APOLLO: „Poskromienie
złośnicy”.

COLOSSEUM: — „Tajniki
San-Francisco”. Na scenie:
nie: Jasnowidząca Ta-
mary.

CORSO: „Eskadra Orłów”
oraz „Droga do piekła”.

METROPOLIS: „Spiew...
Calus... Dziewczyna...”.

ORZEL: „Biały manda-
ryn” i „Rief i Raff w Al-
pach”.

ODEON: „Kongres Tańcy”
RENAISSANCE: „Sto me-
trów miłości” nadpro-
gram „Dwaj Pechowcy”.
SŁOŃCE: „Córka Puiku”.
SFINKS: „Gdy młodość
szumi”.

TECZA: „Grzeszyna bez wi-
ny”.

WILSONA: „Wyrok morza”

Bydgoszcz, poniedziałek, 21. 8.
APOLLO: — „Hiszpańska
krew”, dźwiękowy.

BALTYK: „Pięści Caballe-
ra” i „Beziemienni boha-
terowie”.

KRYSTAL: „Quick”, tygod-
nik dźwiękowy Foxa o-
raz wesoła komedia.

MARYSIENKA: „Czerwo-
ny ślad” oraz komedia
„Buster na froncie”.

REWJA: „Sztabskapitan
Gubianew”, na scenie re-
wia „Krótkie śpienie”.

SŁOŃCE: „Garsonki i dra-
pacze nieba”, na scenie
rewja p. t. „Zaczynamy”.

Wyuczam
gry fortepianowej dobrze, tanio
szybko początkującym i zaawan-
sowanym zaraz kawalki, tylko
poza domem. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 55 074

Lekcyj
gry na fortepianie
udziela prof. Halina Malinow-
ska. Seweryna Mielżyńskiego 1,
mieszkanie 13. zdg 55 318

Fortepianowej
gry udzielam, przygotuję do
konserwatorium 8—10 ul. Mieszc-
mie. Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 350

Třebacz
do pierwszorzędnej zespołu dan-
cyngowego potrzebny od września
Warunek: boczne instrumenty,
śpiew. Oferty fotografja Mie-
dziańska Lwia Jama Hel.
zdg 55 265

26 ROZRYWKA

Kino „Orzeł”
„Biały Mandaryn”, „Rief i Raff
w Alpach”, Wallace Beery.
zdg 55 163

Kino „Slinks”
Dzisiaj premiera wielkiego dra-
matu miłości „Gdy młodość szu-
mi” — uroczą para Luisa Brooks
i James Hall. portj. 531

Kino Renaissance
Od dziś pierwsza polska stupo-
centowa mówiona i śpiewana ko-
media p. t. „Sto metrów miłości”
w rolach głównych: Zula Pozo-
rzelska Adolf Dymyza, Konrad
Tom i t. d. Nadprogram „Dwaj
Pechowcy”. Pg 3041-34.1

Kino „Slinks”
wyświetla wielki dramat miłości
„Gdy młodość szumi” — uroczą
para Luisa Brooks James Hall.
zdg 55 151

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drobnych

Czeladnik piekarski
lat 25 samodzielny obeznany w
cukiernictwie trzeźwy sumienny
pracowity szuka posady Feliks
Disterheft. Ostrów (Wlkp.) ul.
Raszkowska 58. zdg 54 273

Dziewczyna
uczniwa sumienna poszukuje po-
sady do wszystkiego u dobrego
państwa od 1 września. Oferty
Kurjer Poznański zdg 55 133

Pracznia
zawodowa przyjme jeszcze kilka
prań Marsz. Pocha 51, mieszka-
nie 10. zdg 54 677

Française
cherche place à la rentrée de
classes. Offres Kurjer Poznań-
ski zdg 51 541

Panienska
młoda, dzielna uczniwa, ukon-
czyła szkołę gospodarczą zna do-
skonała kuchnie, dobra praktyka
i polecenia, poszukuje posady do
wyrzeczenia pani domu. Oferty
Kurjer Pozn zdg 53 512

Stenografka
pisząca biegle na maszynie szuka
posady Poznaniu. — najchętniej
biurze adwokackiej Oferty Kur-
jера Poznański zdg 54 482

Urządnik gospodarczy
kawaler, lat 37 energiczny posu-
zukuje posady. Łaskawo zgło-
szenia Skoracki Leszno (Wlkp.)
Komeniusza 6. zdg 54 431

Nauczycielka
młoda (Semin. Inowrocław) łag-
odnego usposobienia poszukuje
posady zaraz. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 54 338

Nauki
dla syna mego 2 lata szkoły han-
dlowej w handlu delikatów lub
kolonialnym Stefanik Piątko-
wo. Poznań 3. zdg 54 318

Wdowa
w średnim wieku poszukuje po-
sady do gospodarstwa domowego
u samotnej osoby lub na prob-
stwo. Miejscowość obojetna. Ła-
skawo zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdg 54 360

Drogerzysta
dzIELny ekspedjent, dekorator —
poszukuje posady. Skrzypczak.
Słoki. ng 4 935

Elewki kucharskiej
posady poszukuje dla mej 20 let-
niej córki, najchętniej na mająt-
ka, celem nauki wykwalifkowanej
kuchni. Czas nauki pół roku lub
rok, stosownie do umowy. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 54 509

Kwaciarka-ogrodniczka
wzschetronnie wykwalifikowa-
na, lat 26, poszukuje posady za-
raz lub później. Wegner, Dabro-
wa-Chelmińska. zdg 54 745

Français
cherche place auprès des enfants
Senus le 1. 9 S'adresser a Kur-
jer Pozn. zdg 53 323

Dziewczyna
uczniwa z gotowaniem poszukuje
posady do wszystkiego od 1. —
Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 132

Edward Poniecki
były katedralny organista w Po-
znaniu, kompozytor utworów cho-
ralnych, poszukuje poważnej po-
sady jako dyrygent i organista.
lekcyjne muzyki. Poznań, Piękary
8 a, mieszkanie 44. zdg 53 470

Sierota
znająca gotowanie szycie haf-
towanie przynie posade najchę-
tniej do 2 osób wyjazd niwyklu-
ozony. Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 044

Studentka
W. S. H. znająca stenografię,
pisząca biegle na maszynie szu-
ka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty
Kurjer Poznański zdg 55 059

50 zł
dam za wskazanie posady woź-
nego ewentualnie magazyniera,
kasjera inkasenta portjera lub
stróża nocnego. Kaucja 250 zł.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 066

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 154

Prywatna Szkoła Powszechna Koed.
Janiny Sulerzyskiej
z praw. publiczn.
ul. św. Marcina 66-67 w ogrodzie
rozpoczyna nowy rok szkolny w ponie-
dzialek, dnia 21 sierpnia o godz. 9-tej
nabożeństwem w kościele Pobernar-
dyńskim. zr 19 665

Młody
rzutki handlowiec obeznany w
dostawach wojskowych z niedu-
żym kapitałem mogący zastąpić
szefa poszukuje zajęcia wzorowa
sila. Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 108

Gospodyni
długoletnia praktyka, chów dro-
biu, zaprawiła dobre referencje,
szuka posady od października do
dworu, probstwa, Lechlin, poczta
Skoki. Tylkowska zdg 55 319

Polecam
dworskie kuchmistrawnie gospo-
dynie, bony nianki Puschowa.
św. Marcin 16/17 m. 19.
zdg 55 084

Zaufana
inteligentna osoba przynie posade
u starszej pani do towarzys-
stwa, opieki i pielęgnowania w
chorobie, mogąca zająć się gospo-
darstwem domowym i szyciem.
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 55 111

Czelista
alt. saksofon, tenor, trebac, sily
pierwszorzędna wolny od 1. 9. —
Oferty „Słowo Pomorskie”, To-
ruń, pod „Muzyka”. nr 4 967

Sluząca
starsza z wioski przynie posade
do starszych osób. (Dom spo-
kojny). Oferty Kurjer Pozn.
zdg 55 254

Nauczycielka
internatów, Polka, konserwacja
francuska, niemiecka, muzyka,
szuka posady prywatnie, Ulica
Marszałka Pocha 33, mieszkanie
11, Zofja Bienental, osobiście od
3—5. zdg 55 253

Starsza
dziewczyna uczniwa, spokojna,
szuka pracy lub posady do bez-
dzietnego małżeństwa. Oferty
Kurjer Pozn. zdg 55 251

Panienska
prac domowych szyciem, szuka
pracy zaraz. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 55 250

Inteligentna
panienka, lat 24, bardzo dobra,
sumienna, zaufana, szuka posady
do piekarni od 1. 9. Oferty
Kurjer Pozn zdg 55 249

Dziewczyna
do wszystkiego, szuka posady od
1. 9. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 55 246

Kasjerka
młodsza pole Oferty z pod-
pensji do Kurjera Pozn.
zdg 55 245

Student prawa
były urzędnik Województwa, obe-
znany z prawem handlowym, ad-
ministracyjnym, procesowym, po-
szukuje odpowiedniego zajęcia. —
Zgłoszenia Kurjer Pozn.
zdg 55 242

Starsza
szluząca z dobrem gotowaniem
poszukuje posady od 1. 9. lub 15.
9. 33 r. Łaskawo oferty Kurjer
Pozn. zdg 55 235

Ekspedjentka
do piekarni lub cukierni posu-
zukuje posady. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 55 231

Bona
z kilkuletnią praktyką, dobrimi
świadectwami, poszukuje posady.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 233

Sierota
poszukuje posady przaniem lub
bez. Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 175

Nauczycielka
gimnazjalna obejmie posade w
domu kulturalnym. Warunki
skromne. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdg 55 040

Francuzka
poszukuje posady na wai. Oferty
Kurjer Poznański zdg 55 035

Poszukuje
posady inkasenta lub kasjera. —
Kaucja 1 000 zł. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 55 317

Nauczycielka
domowa do III gimn. szuka posa-
dy. — Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 316

Panienska
znająca szycie i gotowanie posu-
zukuje posady bez spania. Oferty
Kurjer Poznański zdg 55 104

Dziewczyna
sumienna, uczniwa, dobrimi
świadectwami przynie zaraz po-
sade szyciem. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 55 218

Stenotypistka
biegła, z praktyka szuka po-
sady. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 55 215

Człowiek
znający o ródniotwo, bartnictwo,
rymarstwo, koszykarstwo, szuka
posady od 1. 9. Oferty Kurjer
Pozn. zdg 55 211

Pielęgniarka
z ukończonym kursem i kilkolet-
nią praktyką z dobrimi świ-
adectwami poszukuje posady do
niemowlęcia od zaraz lub później
miejscowość obojetna. Zgłosze-
nia do Kurjera Pozn. zdg 55 200

Posługaczka
młoda, uczniwa szuka posady. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 207

Sierota
miłego usposobienia, poszukuje
posady do wszelkich prac domo-
wych zaraz in od 1. Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 55 203

Inteligentna
panienka ¼ kursem handlowym
szuka posady jako uczennica do
biura lub składu. Oferty Kurjer
Poznański zdg 55 242

Ostatecznej nędzy
znajdujący się biegly urzędnik
biurowy blaża o jakakolwiek
prace. Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 030

Posługi
w biurze poszukuje czas obojetny
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 55 071

Francuzka
szuka posady do dzieci. Oferty
Kurjer Pozn zdg 55 036

Urzędnik
gospodarczy poszukuje posady od
1. 10. ma 15 lat praktyki może
się powołać na dobre polecenia.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 076

Nauczyciel
młody dyplomowany przynie, od-
z zaraz posade w dom dla dzieci
w Poznaniu lub blisko Poznania za
skromną pomoc w dalszym kształ-
ceniu się. Specjalności: muzyka.
Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 046

Dziewczyna
początkująca szuka posady do
wszystkiego przaniem Oferty Ku-
rier Poznański zdg 55 139

Sluząca
poszukuje posady od 1. 9. 33 z go-
towaniem przaniem, prasowaniem
umie robótki ręczne. Oferty do
Kurjera Poznańskiego zdg 55 136

Posługi
z gotowaniem poszukuje. Zgło-
szenia Kurjer Pozn. zdg 55 083

Mieszkania
z pokojowego z kuchnią blisko
śródmieścia poszukuje nauczyciel-
ka. Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 069

Ogrodnik
kawaler, 6 lat praktyki, ma
wszystkie dzialy ogrodnictwa —
poszukuje posady zaraz, ewentual-
nie później. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. zdg 54 999

Inwalida
wojenny szuka portjerstwa. —
Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 091

Przynie
posade kasjerki ekspedjentki naj-
chętniej drożerji z małą gwaran-
cją ewentualnie współpracą jak-
imkolwiek przedsiębiorstwie
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdg 55 266

Młoda
gospodarna, dzielna panienska
przynię posade także z dobrem
gotowaniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 55 022

Sierota
uczniwa, poszukuje posady do
wszystkiego. Oferty do Kurjera
Pozn. zdg 55 188

Poszukuje
posady lub na stale. Oferty Ku-
rier Pozn. zdg 55 230

Panienska
ceruje po domach za małym wy-
nagrodzeniem. Oferty Kurjer Po-
znański zdg 55 174

Dziewczyna
z gotowaniem do wszelkiej pracy
szuka posady od 1. 9. Zgłoszenia
Kurjer Pozn. zdg 55 167

Inteligentna
panienka z ukończoną szkołą
handlową przynie posade w cha-
rakterze początkującej biuralist-
ki, za bardzo skromnym wy-
nagrodzeniem. Oferty prosze kiero-
wać do Kurjera Pozn. zdg 55 164

Sluząca
dobrze poleciona, poszukuje po-
sady z gotowaniem od 1 września.
Oferty Kurjer Pozn. zdg 55 194

Pracznia
uczniwa, sumienna, szuka prania.
Oferty Kurjer Pozn zdg 55 191

Posługi
ze skromnym gotowaniem posu-
kuje. Oferty Kurjer Poznański
zdg 55 274

Młoda
wykwalifikowana nauczycielka —
Pomorzanka, ukończona semina-
rium nauczycielskie, doskonałe
referencje, poszukuje odpowied-
niej posady. Oferty Kurjer Pozn.
zdg 55 271

Młoda
przystojna, wyższe wykształcenie
muzyczne przynie posade wy-
chowawczyńi sekretarki lub do
pomocy pani domu. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdg 55 267

28 WOLNE MIEJSCA

Młodsza
sluząca potrzebna, Chwalis-ewo
29/30, mieszkanie 1. zdg 55 186/7

Szofer
na ciężarówkę otrzymał dobra po-
sade za wy pożyczaniem 2 000 zł
na 3 miesiące za dobrem zabez-
pieczeniem Oferty Agencja Ku-
riera Poznańskiego Września
zdg 54 371

Dziewczyna
starsza silna do wszystkiego za-
raz. Centrala Drobiu Podgórna 10
zdg 55 043

Sekretarka
biegła biuralistka bilansistka po-
szukiwana Dąbrowskiego 55 II
ptr. m. 7. zdg 55 061

Pokojowa
z prasowaniem i szyciem potrze-
bna do dworu pod Poznaniem. —
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdg 55 062

Kucharka
restauracyjna „Gambrinus”, —
Kantaka 7. zdg 55 135

Podróżujący
Kto pragnie odwiedzać regularnie
Poznańskie samochodem? Koszta
minimalne. Zgłoszenia 27 Grudnia
16. m. 24. 15—17. zdg 55 943

Krawcowa
samodzielna, która wykona wszel-
ką damską garderobę, pomysła-
wa, miła w obejściu z klientkami
zaraz potrzebna Oferty z foto-
grafia, życiorysem, świadectwa-
mi (Dom Bławatów, Gdynia, 10
Lutego 6. ng 4 969

Sluząca
Wielkie Garbary 42 m. 1.
zdg 54 039

Podróżujący
na samochód z gotówka 500 zł
zaraz. Oferty Kurjer Poznański
zdg 54 343

Humor zagraniczny

— Alibi mogłoby pana uratować! Widział pana kto
wczoraj, w czasie, gdy popełniono zbrodnię!
— Na szczęście, nikt, panie komisarzu.
(Le Rire, Paryż). S. F.

Przedpłata

na miesiąc wrzesień 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu
w ekspedycji zł 3,20, w agencjach w mieście zł 3,50, z odnośnieniem
do domu w Poznaniu zł 3,70, z odnośnieniem przez pocztę poza Po-
znaniem miesięcznie zł 4,14, kwartalnie zł 12,40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7,50,
w innych krajach zł 9,50. W razie wypadków spowodowanych silą wyższą, przeszkód
w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma a abo-
nenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.